

KENT PARKLARINDA KULLANICI TERCİHLERİ VE DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİNİN BELİRLENMESİ

Öğr. Gör. Dr. Dilşen ONSEKİZ

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
dilsen@erciyes.edu.tr

Yrd. Doç. Dr. Semih Halil EMÜR

Erciyes Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
semur@erciyes.edu.tr

Öz

Park alanları, açık ve yeşil alan sistemi içerisinde önemli bir rekreasyon alanıdır. Park alanlarının planlanması, kentsel doku içerisinde yalnızca yerleşimi ölçütüne göre gerçekleştirilmemelidir. Planlama, yalnızca mekansal yerleşimi süreci değildir. Planlama ve bu bağlamda yerleşimi ve tasarım kararları, kullanıcı ile özdeşleşen, kullanıcının sosyo-kültürel profiline paralellik gösteren bir anlayış çerçevesinde gerçekleştirilmelidir. Özellikle kent düzeyinde hizmet veren parklar planlanırken, kentte yaşayan insanların toplumsal yaşam tarzlarından kaynaklanan ihtiyaç ve istekleri, zevkleri, hayalleri, kültür seviyeleri dikkate alınmalıdır. Parkın içinde yer alacak kullanımların türü ve özelliklerin belirleyici faktörü, doğrudan kullanıcı ile ilişkili tasarım kararlarıdır. Bu çalışmada, Kayseri kentinde rekreatif özellikleri baz alınarak belirlenmiş dört adet kent parkının fiziksel ve karakteristik özellikleri, kullanıcı tercihleri ve doğal özellikler ve etkinlikleri incelenerek kullanıcı değerlendirme ölçütlerine bağlı olarak değerlendirme yapmak yoluyla, planlama ile ilişkilendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anahtar kelimeler: Kent parkı, kullanıcı tercihleri, değerlendirme ölçütleri

DETERMINATION OF USER PREFERENCES AND EVALUATION CRITERIA IN CITY PARKS

Abstract

Park areas are important recreation areas in the open and green area system. Planning of park areas must not be realized only according to the location criterion in the urban texture. Planning is not only a spatial location process. Planning and in this context, location and designing decisions must be realized in the identical framework with user and appropriate to social-cultural profile. Especially, in the planning of parks those service in the urban level; needs, demands, enjoyments, imaginations, culture levels related to society life style of citizens living in urban areas must be take into consideration. Types of uses which will take place in parks and determinative factors of characteristics are design factors which are directly related with users. In this study, it is aimed to examine physical and typical characteristics, user preferences and natural characteristics and activities of four city

parks in Kayseri City which are determined according to recreative characteristics and to relate these researches with planning by the way of utilization of user evaluation criteria.

Key words: City park, user preferences, evaluation criteria.

1. Giriş

Parklar, kentin fiziki, sosyal ve ekonomik yapısı ve yaşanabilirliği, ekolojik çevre korunması, kent estetiği, eğitimi, rekreasyonu ve çocukların eğitime katkıları gibi pek çok boyutta kent üzerinde etkileri bulunan açık ve yeşil alan sistemi bileşenleridir. Cheisura (2004), parkları, kent ortamının getirdiği baskıları biraz olsun hafifletecek imkanlar sunan rekreasyon alanları olarak tanımlamıştır¹. Thompson (2002), parkları farklı sosyo-ekonomik sınıflardaki insanların bir araya geldikleri ve doğa ile bütünleştikleri/kaynaştıkları alanlar olarak ifade etmiştir². Burke ve Ewan (1999), ise iklimin düzenlenmesi, toprak ve su kaynaklarının temizlenmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması ve kent geneline dağıtılması gibi ekolojik işlevleriyle parkların önemini vurgulamışlardır³.

Kentsel doku içerisinde farklılaşan fonksiyonlar arasında parklar, en önemli kentsel dinlenme ve eğlenmeye olanak sağlayan rekreasyon alanlarıdır. İnsanların dinlenme, eğlenme, çeşitli sosyal etkinliklere katılma ihtiyacını karşılayan ve tüm kente hizmet veren en kapsamlı rekreasyon birimleri ise “Kent Parkları” olarak ifade edilmektedir.

Kent parkları, kent üzerinde farklı işlevsellikleri olan açık mekanlardır. Farklılaşan fonksiyonel kullanım alanları arasında tampon ve bağlayıcı işlev görürler. Kentin hava sirkülasyonu ihtiyacına katkıda bulunarak, mikroklima özelliği oluştururlar. Tampon özelliğine bağlı olarak, gürültüyü absorbe ederler ve içinde barındırdıkları etkinlik ve hareketlilik özelliklerine göre insanların rekreasyon gereksinimlerini karşılarlar. Kentin park alanlarının, diğer kentsel fonksiyonlar örneğin konut ve çalışma alanları kadar planlanmış olması, aynı zamanda o kentin kültürel ve ekonomik zenginliğinin bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Ancak, bu bağlamda park alanları planlamasını salt yerseçim kararı olarak ve standart yüzölçümü değerleri ile özdeşleştirmemek gereklidir.

Kent parkları, park türleri içerisinde sahip oldukları işlevlerine görece kent düzeyinde hizmet vermesi öngörülen parklardır. Parkın planlanmasında ise yere ve yerleşiklere özgü özelliklerin göz önünde bulundurulması, kent parklarının işlevselliğinin sağlanması açısından önemlidir. Park içinde yer alan kullanımların ve

¹ A. Cheisure., **The role of urban parks for the sustainable city**, Landscape and Urban Planning, 68, 129-138, 2004.

² C.W. Thompson., **Urban open spaces in the 21st century**, Landscape and Urban Planning, 68, 59-72, 2002.

³ J. Burke., J.Ewan., **Sonoran Preserve Master Plan:An Open Space Plan For The Phoenix Sonoran Desert**, Arizona State University Pres, Tepme, 1999.

etkinliklerin niteliğini, tasarım kuralları, kullanıcı tercihleri ve kente özgü sosyo-kültürel, iklimsel ve coğrafik özellikler belirlemektedir.

2. Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışmada, kent parklarında kullanıcı değerlendirme ölçütlerinin belirlenerek, tercih ve memnuniyet düzeyleri ile temel eğilimlerinin ortaya konulması amacıyla; kent parklarının kent içerisindeki yerleşim ve konumlanma özellikleri, fonksiyonel yapısı, etkinlik düzeyi, mekansal ve sosyal olanaklarının kullanıcılar düzeyinde öznel değerlendirilmesi gerçekleştirilmektedir.

Çalışma alanı olarak seçilen örneklem alanların belirlenmesinde, öncelikle Kent Parkları sınıflama kriterlerinden yararlanılarak, Kayseri kentinde “kent parkı” sınıfında değerlendirilebilecek parklar belirlenmiştir. Bu değerlendirme, parkların mekansal ve fonksiyonel özellikleri analiz edilerek, önceden ortaya konulmuş olan kent parkı normları içerisinde gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, Beştepeler, Mimarsinan, Fuar ve İnönü isimleri verilmiş olan parkların, kent parkı vasıflarına sahip olduğu belirlenmiş ve çalışmanın konusu olarak seçilmişlerdir.

Kayseri Kentinde “kent parkı” olarak belirlenen Beştepeler, Mimarsinan, Fuar ve İnönü parklarında kullanıcı tercih ve memnuniyet ölçütlerinin belirlenmesine yönelik anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Her park alanı için, park kullanıcı-sı olan yüz kişi ile anket yapılmıştır. Bu çalışmada yer alan anket soruları ile 7 alt başlıkta veri toplanarak değerlendirme yapılmış ve ilgili çalışma başlıkları aşağıda belirtilmiştir:

- Kullanıcı profilinin ortaya konulması
- Parkın tercih/seçim nedenlerinin belirlenmesi
- Parkın erişebilirlik özelliklerinin değerlendirilmesi
- Park alanı kullanım süre/zamanlarının belirlenmesi
- Park alanı etkinlik düzeyi ve kullanım durumunun belirlenmesi
- Park alanı tasarımının değerlendirilmesi
- Park alanı kullanıcı memnuniyeti ve nedenlerinin belirlenmesi

3. Kayseri Kentinde “Kent Parkları”nın Belirlenmesi

Kent parkları, park türleri sınıflaması içerisinde büyüklük açısından bölge parkları ile semt parkları arasında yer alan ve kent düzeyinde hizmet veren parklar olarak nitelendirilirler. Ancak kent parklarının, büyüklük dışında farklı özelliklerine görece de tanımlanması/ sınıflandırılması söz konusudur.

Tümer (1976), kent parklarını büyüklük ölçütüne göre tanımlayarak, kent rekreasyon dokusu içinde ana rekreasyon alanı olan bu parkların toplam alan büyüklüğünün en az 400da olması gerektiği, kişi başına ise en az 1da alan düşmesi gerektiğini belirtmiştir. Toplam alan büyüklüğü olarak en uygun büyüklüğün

1000da, kişi başına düşmesi gerekli alanında 2da olması gerekliliği de ayrıca belirtilmiştir⁴.

Yıldızcı (1982), yeşil alan standartlarına göre kişi başına 10-40 m²'lik park alanı hesaplandığını; buna göre kentin büyüklüğü, nüfusu gibi etkenlere göre bir kent parkının 40-400ha'lık bir alana sahip olması gerektiğini ifade etmiştir. Kent parklarının yerleşme noktalarından 5-20 km uzaklıkta bulunabileceğini, diğer bir deyişle ulaşım yoluyla 1-2 saatlik mesafede yer alabileceğini belirtmiştir⁵.

Aydemir (2000), kent parklarını işlevselliği açısından tanımlayarak, kültürel (konser, gösteri, sergi vb.) ve sportif işlevlere olanak sağlayan alanlar olduğunu ve insanların birbirleriyle sosyalleşmesine olanak sağlaması kadar, bireysel mahremiyetlerinin de korunduğu ortamlar oluşturduğunu belirtmiştir⁶. Aksoy (2001), kent parklarını, tasarım ilkelerinden yola çıkarak, bu parkların içlerinde yer alması gereken aktivite ve kullanımlarına görece tanımlamaktadır. Buna göre, kent parkı içinde, spor ve oyun alanları, çocuk bahçeleri, üstü açık veya kapalı müzik ve gösterilerin izlenebileceği mekanlar, otopark, hayvanlar için teşhir yerleri, sıhhi tesisler (wc) gibi kullanımların bulunabileceği belirtilmektedir⁷.

Polat (2002), konum, tesis ve faaliyet yönünü ele alarak kent parklarını tanımlamaktadır. Polat'a göre kent parkları, hayvanat bahçeleri, fuar alanları, spor ve konser salonları, at patikaları vb. tesisleri içermesi ve topoğrafik yönden çeşitlilik gösteren doğal alanlarda konumlanması gereken parklardır⁸.

---

⁴ S. Tümer., **Rekreasyon Alan ve Ölçütleri**, T.T.B. Planlama Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1976.

⁵ A.C.Yıldızcı., **Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği**, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1984.

⁶ S.E. Aydemir., **Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar "Rekreasyon"**, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, KTÜ Yayını, Trabzon, 2000.

⁷ Y. Aksoy., **İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İncelenmesi**, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2001.

⁸ A.T. Polat., **Kent Parkı Kavramı ve Konya İçin Örnek Bir Çalışma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2002.

Çizelge 1. Kent parklarının temel özellikleri/normları

Normlar	Kent Parkı Özellikleri
Büyüklik/Standart	<u>En Az:</u> Büyüklik 40ha Nüfus ölçütü 1da/kişi Alan büyüklüğü 400da <u>En Uygun:</u> Her 1000 kişi için 12 ha Nüfus ölçütü 2 da/kişi Alan büyüklüğü 1000da <u>Optimum büyüklük:</u> 100-400ha
Hizmet/Etki Alanı	3,2km yarıçap içinde 50.000-100.000 nüfusa hizmet eder.
Erişebilirlik	2-4 km. yürüyüş mesafesi içinde toplu taşıma sistemleri ile doğrudan bağlantılıdır. Özel araba ya da toplu taşıma araçları ile 30 dakikada erişilebilen hafta içi ve hafta sonu kullanılan parklardır.
Konumlanma	Kent içinde merkezi bir konum tercih edilir. Bu konumun gerçekleşmediği durumlarda kent sınırları yakınında hatta dışında yer seçilir. Büyük kent parkları için kent sınırlarında ya da banliyölerde; Küçük (alanlı) kent parkları için kent içerisinde uygun yerler, özellikle semtler ya da mahalle içlerinde yer seçilir. Topoğrafik yönden çeşitlilik gösteren doğal alanlar yer seçiminde belirleyicidir.
Aktivite/Etkinlik	Doğal karakterli kırsal alanları ve formal parkları kapsar. İçinde yer alan etkinliklere/hareketliliklere bağlı olarak rekreasyon olanağı sunar.
Kullanım/Etkinlik Varlığı	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük ölçekli üniteler (kültür parkı, gençlik parkı, eğlence parkı) • Yapay göller • Açık hava sergi ve tiyatro anfileri • Yüzme havuzu (her 5000 kişiye 1 kapalı ve 1 açık yüzme havuzu) • Tenis kortları (4-12 adet) • Çim futbol sahaları • Piknik alanları • Yaya gezinti alanları • Paten alanları • Oturma yerleri ve terasları • Çay bahçeleri • Lokanta üniteleri • Acil yardım • PTT ve servis hizmetleri için tesisler • Tuvalet üniteleri • Otoparklar • Gösteri alanları, Servis yolları

* Tümer (1976)⁹, Gold (1980)¹⁰, Polat (2000)¹¹, Aydemir (2000)¹², Gül ve Küçük (2001)¹³, Polat (2002)¹⁴, kaynaklarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

⁹ A.g.e. 4 (Tümer, 1979)

¹⁰ S.M. Gold., **Recreation Planning and Design**, MC Graw-Hill Book Company, USA, 1980.

¹¹ Z. Polat., **Erzurum Kentinde Bulunan Park Alanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 2000.

Uzun (1993), kent parklarını farklı özellikleri ile ele alarak tanımlamaktadır. Uzun'a göre, kent parkları içinde, 70-80da büyüklüğünde ve mahalle ve semt parklarında bulunmayan fonksiyonları üstlenen önemli ve büyük ölçekli üniteleri (kültür park, gençlik parkı vb.) barındırırlar. Yine mahalle ve semt parklarından farklı olarak yapay göller, açık hava sergi ve tiyatro anfileri, yüzme havuzu (her 5000 kişiye 1 kapalı ve 1 açık yüzme havuzu) kent parklarında bulunması gereken etkinlik alanlarıdır. Uzun'a göre 2-4km yürüyüş mesafesi içinde toplu taşıma sistemleri ile bağlantılı olan bu parklar için, kent yerleşim birimlerine yakın ya da uzak olması belirleyici bir tasarım ve konumlanma ölçütü değildir. Bununla birlikte her 100 kişi için 1da kapasiteye sahip olması gereken bu parklarda, yüzme havuzları, tenis kortları (4-12 adet), çim futbol sahaları, piknik alanları, açık hava tiyatrosu, yaya gezinti alanları, paten alanları, oturma yerleri ve terasları, çay bahçeleri, lokanta üniteleri, acil yardım, PTT ve servis hizmetleri için tesisler, tuvalet üniteleri, otoparklar, gösteri alanları ile servis yolları gibi üniteler yer almaktadır¹⁵.

Kent parklarına yönelik farklı tanımlamalar değerlendirilerek, bu parkların temel özellikleri ve temel ölçütleri, büyüklük/standart, hizmet/etki alanı, erişebilirlik, konumlanma, etkinlik ve kullanım varlığı özelliklerine görece sınıflandırılarak Çizelge 1'de sunulmaktadır.

Çizelge 1'de yer alan kent parklarının temel özelliklerine yönelik ölçütler ise, Çizelge 2'de Kayseri kent parkları üzerinde sorgulanarak, örneklem alanların nitelikleri ortaya konulmaktadır.

Kayseri Kentinde yer alan parklar büyüklüklerine göre incelendiğinde, Beştepeler Parkı 200.000m² (toplam alanı 400.000m² olup 200.000m²'si planlı olarak faaliyettedir), Mimarsinan Parkı 150.000m², Fuar Parkı 150.000m² ve İnönü Parkı 140.000m²'lik alanları ile kentte yer alan en büyük parkları oluşturmaktadır. Kumarlı Parkı ise 80.000m² büyüklüğü ile bu dört parktan sonra gelen en büyük parktır. Kentte yer alan diğer parkların alanları 80.000m²'den küçüktür. Kumarlı Parkı diğer dört parkla karşılaştırıldığında alansal olarak diğerlerinin neredeyse yarısı kadar bir büyüklüğe sahip olduğundan araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Diğer dört park ise kent parkı özelliklerine/normlarına görece değerlendirilmiştir.

Büyüklük ölçütü göz önüne alındığında Beştepeler, Mimarsinan, Fuar ve İnönü parklarının kent parkı büyüklük standardının altında yer almasına rağmen, erişebilirlik, etkinlik ve kullanım varlıklarına ilişkin mekansal özellikleri göz

¹² A.g.e. 6 (Aydemir, 2000)

¹³ A.Gül., V.Küçük., **Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti, Örneğinde İrdelenmesi**, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri:A, Sayı:2, ISSN:1302-7085, s.27-48, 2001.

¹⁴ A.g.e. 8 (Polat, 2002)

¹⁵ G.Uzun., **Kentsel Rekreyasyon Alan Planlaması**, Çukurova Üniversitesi, Ders Kitabı No:48, Adana.

önünde bulundurulduğunda kent parkı özellikleri gösterdikleri görülmektedir (Bkz. Çizelge 2.).

Kent parkları toplu taşıma sistemleri ile doğrudan ilişkili parklardır. Bu bağlamda her parkın çevresinde yer alan otobüs ve dolmuş durakları, kentsel ölçekte bu parkların erişebilirlik olanaklarını oluşturmaktadır. Aynı zamanda bu parklarda büyük ölçekli düzenlenmiş otopark alanlarının varlığı, toplu taşınımın yanı sıra özel araçla erişim imkanının da bir göstergesidir.

Bu parkların konumlanma özellikleri göz önünde bulundurulduğunda Beştepeler Parkı'nın kent seviyesinden 110m yükseklikte bir tepe üzerinde, Mimarsinan Parkı'nın kent merkezinde (kent en işlek bölgesinde), İnönü Parkı'nın çevre yolu boyunca lineer doğrultuda ve Fuar Parkı'nın da Nato Caddesi üzerinde kent merkezinden daha uzak bir alanda, içindeki Dünya Ticaret Merkezi gibi aktivitelere bağlı olarak hava alanına yakın yer seçtikleri görülmektedir.

Park içi doğal alan (doğal yeşil/tarihi doku) varlıklarına görece, doğal karakterli alan oranının Beştepeler parkında yüksek olduğu (%62,7); diğer parklarda ise donatıların da içinde yer aldığı yapay dokunun park alanlarının büyük kısmını (%79-87) oluşturduğu görülmektedir.

Etkinlik düzeyleri değerlendirildiğinde kent parklarının durağan ve hareketli rekreasyon olanağı sunan fonksiyonlarının (oturma, dinlenme, oyun, eğlence vb.) bu dört parkın tümünde bulunduğu görülmektedir. Ancak aktivite özellikleri kullanım varlıkları ile birlikte değerlendirildiğinde, Fuar Parkı'nın kütüphane, dünya ticaret merkezi gibi kullanımları ile kültürel fonksiyonların öne çıktığı bir park olduğu gözlenmektedir. Hayvanat bahçesi, kaykay pisti, mini tren vb. özellikleri ise Beştepeler Parkı'nın etkinlik çeşitliliği açısından en zengin park olduğuna işaret etmektedir. Bunların dışında kent parklarına ilişkin kullanım varlıklarının birçoğunun bu dört parkta da yer aldığı söylenebilir.

4. Araştırma Bulguları ve Değerlendirmeler

Mekansal özelliklerine görece yapılan değerlendirme sonucunda, Beştepeler, Mimarsinan, Fuar ve İnönü Parkları örneklem "kent parkları" olarak belirlenmiştir. Bu parkların kullanıcıları (her park için 100 anket) ile gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda elde edilen bulgular ve değerlendirmeler bu başlık altında sunulmaktadır.

4.1. Kullanıcı profiline değerlendirilmesi

Araştırmada öncelikle örneklem alanlardaki kullanıcıların sosyo-demografik özelliklerine görece genel profilleri belirlenerek aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Ankete katılanlar cinsiyet dağılımlarına göre incelendiğinde; Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarında ankete katılan kullanıcıların çoğunluğunun erkek olduğu belirlenmiştir (sırasıyla %85,1, %56, %75, %76,2).

Ankete katılanlar medeni durumlarına göre incelendiğinde; Beştepeler ve Fuar parklarında kullanıcıların çoğunluğunun evli (sırasıyla %78,2, %55) ve İnönü ve Mimarsinan parklarında ise bekar oldukları belirlenmiştir (sırasıyla %68, %73,3).

Ankete katılanlar yaş dağılımlarına göre incelendiğinde; Beştepeler Parkı'nda 36-45 yaş grubunun (%29,7), Fuar Parkı'nda 45 yaş üzeri yaş grubunun (%22), İnönü Parkı'nda 12-18 yaş grubunun (%38) ve Mimarsinan Parkı'nda 19-25 yaş grubunun (%55,4) çoğunlukta olduğu belirlenmiştir. Genel olarak İnönü Parkı kullanıcılarının daha çok çocuk ve genç nüfus; Mimarsinan Parkı kullanıcılarının genç nüfus; Beştepeler Parkı kullanıcılarının orta yaşlı nüfus ve Fuar Parkı kullanıcılarının ise genç nüfus ve 45 yaş üzeri yaşlı nüfus olduğu görülmektedir.

Ankete katılanlar meslek dağılımlarına göre incelendiğinde; Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarında öğrencilerin çoğunlukta olduğu (sırasıyla %35, %58, %59,4); Beştepeler Parkı'nda ise memurların çoğunlukta olduğu belirlenmiştir (%26,7). İşçi olarak ve serbest çalışanların park içindeki oranları düşük olmakla birlikte, çoğunlukla Beştepeler Parkı kullanıcıları arasında yer aldıkları izlenmektedir.

Ankete katılanlar eğitim durumlarına göre incelendiğinde; Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarının tamamında kullanıcıların çoğunluğunun lise mezunu oldukları belirlenmiştir (sırasıyla %46,5, %37, %55,2, %58,4). Üniversite mezunlarının çoğunlukla (%25) Fuar Parkını; ilköğretim mezunlarının ise Beştepeler, İnönü ve Mimarsinan parklarını tercih ettikleri görülmektedir (sırasıyla %18,8, %26, %20,8). Beştepeler, Mimarsinan ve İnönü parkları kullanıcıları arasında ilköğretim ve lise mezunları ağırlıklı olarak yer almaktadırlar. Fuar Parkı kullanıcıları ise çoğunlukla lise ve üniversite mezunlarından oluşmaktadır. Bu bağlamda Fuar Parkı kullanıcılarının eğitim seviyesi diğer parklardan yüksektir.

Çizelge 2. Kayseri Kent Parklarının Mekansal Özellikleri

MEKANSAL ÖZELLİKLER		BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	MİMARŞİNA N PARKI	İNÖNÜ PARKI
Park Alanı Büyüklüğü		Top. 40 ha. Kullanılan 20 ha.	Top. 30,5 ha Kullanılan 15 ha.	15 ha.	14 ha.
Erişebilirlik Özellikleri	Toplu Taşım Güzergahına Yakınlık/Durak Varlığı	Park çevresinde minibüs ve otobüs durakları	Park çevresinde minibüs ve otobüs durakları	Park çevresinde minibüs ve otobüs durakları	Park çevresinde minibüs ve otobüs durakları
	Otopark Varlığı	Parka ait 200 araçlık düzenlenmiş otopark	Parka ait 300 araçlık düzenlenmiş otopark	Parka ait düzenlenmiş otopark / park çevresinde yer altı otoparkı	Park boyunca düzenlenmiş cep otoparkları
Konumlanma Özellikleri	Kent içi konumlanma	Karacaoğlu Mah.'de kent seviyesinden 110m yükseklikte tepe üzerinde konumlanma	Zümrüt Mah. Nato Cad. üzerinde, hava alanına yakın konumlanma	Gevher Nesibe Mahallesi kent merkezinde konumlanma	Ankara-Malatya çevre yolu üzerinde yol boyu lineer konumlanma
	Park çevresi sosyal donatı ve hizmet varlığı	-	Ticaret Dini Tesis	Ticaret Dini Tesis Sosyo-kültürel tesis	Ticaret Eğitim Tesisi Dini Tesis
Aktivite Alanlar/Etkinlik Özellikleri	Aktif Rekreasyon Olanakları	Oturma, Dinlenme, Eğlence, Piknik, Hayvanat Bahçesi, Yürüyüş/Koşu, Seyir/Gözlem	Oturma Dinlenme, Eğlence Oyun , Eğitim-Kültür Ticaret, Piknik	Oturma, Dinlenme Oyun, Spor Kültür	Oturma, Dinlenme, Oyun, Spor, Piknik
	Doğal alan varlığı (doğal/tarihi doku)	%62,7	%9,8	%13,2	%20,6
	Yapay alan varlığı (yaya, doğal olmayan yeşil doku, donatı, gölet)	%37,3	%90,2	%86,8	%79,4
	Donatı alanları	%17,5	%17,5	%16,6	%5
Kullanım Varlığı Özellikleri		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kayseri Evi ▪ Kır Kahvesi ▪ Döner Restaurant ▪ Açık hava tiyatrosu ▪ Gölet ▪ Hayvanat Bahçesi ▪ Mini Tren ▪ Kaykay pisti ▪ Gözetleme kulesi ▪ Yürüyüş yolu ▪ Koşu parkuru ▪ İdare binası 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Şelale ▪ Barbekülü kameriye ▪ 2 çocuk oyun alanı ▪ 2 basketbol sahası ▪ Lunapark alanı ▪ Dünya Ticaret Merkezi ▪ Kent Müzesi ▪ Cami ▪ İdare binası 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 4m2'lik 2 havuz ▪ Anfitiyatro ▪ Çocuk oyun alanları ▪ Trafik parkı ▪ Basket sahası ▪ Kültür-sanat evi ▪ Yapay gölet ▪ Çay bahçesi ▪ İşlev kazandırılmış tarihi binalar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kondüsyon parkı ▪ Koşu parkuru ▪ Yürüyüş yolu ▪ Basket sahası ▪ Çocuk oyun alanı ▪ Çim saha (futbol) ▪ Çay bahçesi ve sohbet evi ▪ İdare binası

Çizelge 3. Örneklem Kent Parkları Kullanıcı Profili Özellikleri

Kullanıcı Profili Özellikleri	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Cinsiyet	Kadın %14,9 Erkek %85,1	Kadın %44 Erkek %56	Kadın %25 Erkek %75	Kadın %23,8 Erkek %76,2
Medeni durum	Bekar %21,8 Evli %78,2	Bekar %45 Evli %55	Bekar %68 Evli %32	Bekar %73,3 Evli %26,7
Yaş grubu	26-45 yaş (%58,4) <i>orta yaşlı nüfus</i>	19-35 yaş (%42) ve 45 yaş üzeri (%22) <i>genç nüfus ve yaşlı nüfus</i>	12-25 yaş (%68) <i>çocuk ve genç nüfus</i>	19-25 yaş (%55,4) <i>genç nüfus</i>
Meslek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Memur (%26,7) ▪ Serbest meslek (%21,8) ▪ İşçi (%16,8) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenci (%35) ▪ Memur (%21) ▪ Ev hanımı (%18) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenci (%58) ▪ Emekli (%13) ▪ Serbest meslek (%12) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenci (%59,4) ▪ Emekli (%10,9)
Öğrenim durumu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lise mezunu (%46,5) ▪ İlköğretim mezunu (%18,8) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lise mezunu (%37) ▪ Üniversite mezunu (%25) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lise mezunu (%46,5) ▪ İlköğretim mezunu (%26) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lise mezunu (%58,4) ▪ İlköğretim mezunu (%20,8)
Oturulan Konut Tipi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yüksek katlı apartman (5 kat üzeri) (%51,5) ▪ Az katlı apartman (3-5 kat) (%28,7) ▪ Müstakil konut (%11,9) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yüksek katlı apartman (5 kat üzeri) (%40) ▪ Az katlı apartman (3-5 kat) (%29) ▪ Müstakil konut (%29) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yüksek katlı apartman (5 kat üzeri) (%53) ▪ Az katlı apartman (3-5 kat) (%35) ▪ Müstakil konut (%10) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yüksek katlı apartman (5 kat üzeri) (%47,5) ▪ Az katlı apartman (3-5 kat) (%35,6) ▪ Müstakil konut (%11,9)
Kentte yaşama süresi	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doğduğundan beri (%38,6) ▪ 20 yıldan çok (%23,8) ▪ 1-5 yıl arası (%19,8) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 20 yıldan çok (%25) ▪ Doğduğundan beri (%23) ▪ 1-5 yıl arası (%20) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doğduğundan beri (%39) ▪ 1-5 yıl arası (%14) ▪ 20 yıldan çok (%13) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Doğduğundan beri (%47,5) ▪ 1-5 yıl arası (%19,8) ▪ 1 yıldan az (%8,9)

Ankete katılanlar *oturdıkları konut tiplerine* göre incelendiğinde, Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarşinan parklarını tamamında kullanıcıların çoğunluğunun 5 kattan yüksek apartmanlarda oturdukları belirlenmiştir (sırasıyla %51,5, %40, %53, %47,5). Beştepeler, İnönü ve Mimarşinan parkları kullanıcıları arasında apartmanlarda oturanların oranının -apartman konutlarda oturan toplam nüfus- %80'in üzerinde olduğu görülmektedir (sırasıyla %80,2, %88, %83,1). Bu oran, Fuar Parkı'nda %69 olarak belirlenmiştir. Fuar Parkı kullanıcılarının %24'ü müstakil konutlarda ikamet etmektedir.

Ankete katılanlar *Kayseri'de yaşama sürelerine* göre incelendiğinde; Beştepeler, İnönü ve Mimarşinan parklarında ankete katılanların çoğunluğunun doğduklarından beri kentte yaşadıkları ve Kayserili oldukları belirlenmiştir (sırasıyla %38,6, %39, %47,5). Fuar Parkı kullanıcılarının çoğunluğunun ise 20 yıldan

uzun zamandır kentte yaşadıkları görülmektedir (%25). Genel olarak tüm parklardaki kullanıcılar, kentte uzun süredir ikamet etmekte olan yerleşik nüfustur.

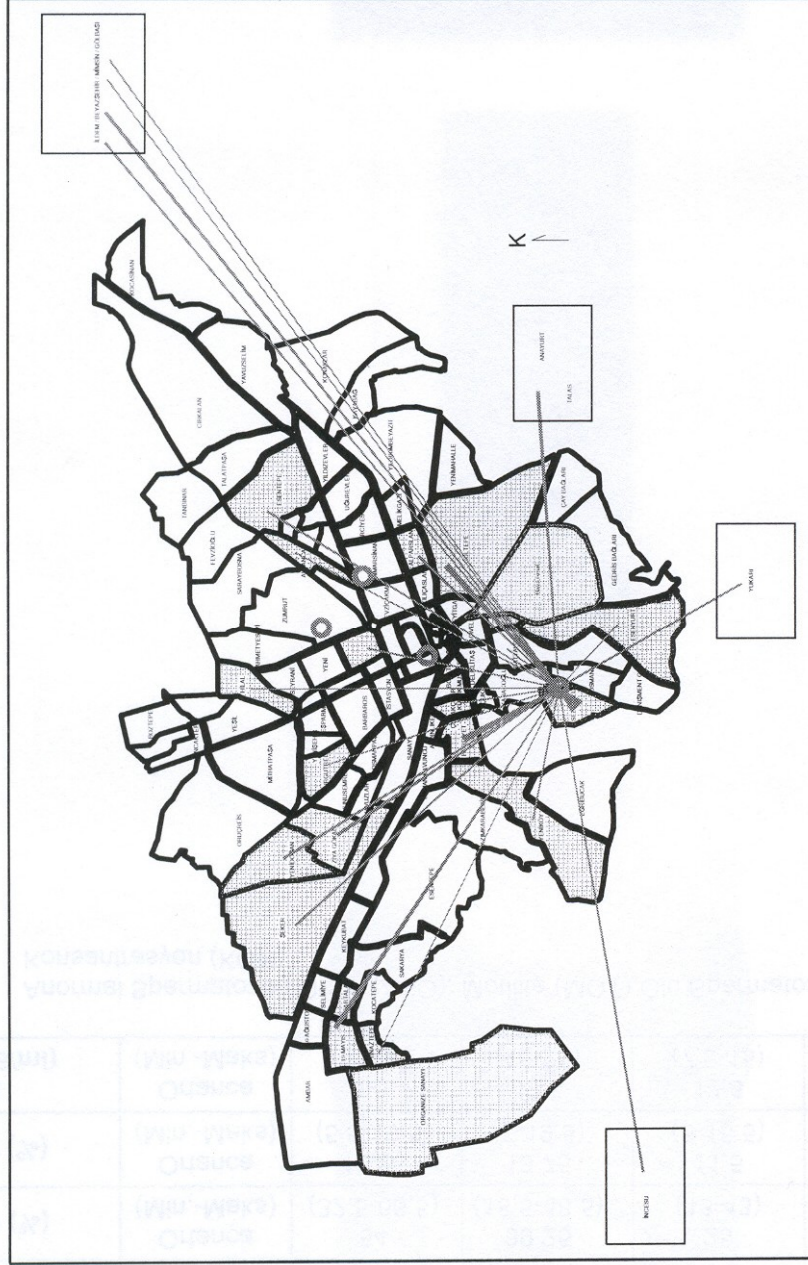
Ankete katılanların *ikamet ettikleri mahalleler* incelendiğinde, parklar, kent parkı özelliğine bağlı olarak hem kendi çevrelerindeki mahallelere servis vermekte, hem de tüm kent kullanıcılarına hizmet etmektedir. Parkların kendilerine özgü ayırt edici özelliklere sahip olması, tüm kentli için tercih sebepleri yaratmaktadır.

Kent merkezinde yer alan Mimarsinan Parkı, kentin merkezine anayollarla erişilebilen mahallelerden gelen kullanıcılara sahiptir. Özellikle kentin batısında, kent parkı niteliğindeki bir parkın bulunmaması ve anayolla kent merkezine erişimin hızlı bir şekilde gerçekleştirilebilmesi, Mimarsinan Parkı'nın kent merkezinden daha fazla dış mahallelere hizmet verdiğini göstermektedir. (Harita 4)

Beştepeler Parkı, özellikle coğrafik konumuna bağlı olarak çeşitli etkinlikleri içerisinde barındırmaktadır. Başta piknik olmak üzere bu etkinlik çeşitliliği, parkın, tüm kente hizmet vermesine sebep olmaktadır. Özellikle, özel araçlarla erişim sağlanan bu parkta, hem kentin çeşitli mahallelerinden, hemde kentin dışındaki yer alan toplu konut alanlarından da kullanıcılara rastlanmaktadır. Parkın yeşil doku ile restaurant, ticaret, hayvanat bahçesi vb. gibi faaliyetleri bir araya getirmesi ve geniş bir alana sahip olması sebebiyle, diğer kent parklarından farklılaşmaktadır. Hem fiziksel olarak, hemde içerdiği etkinliklere bağlı olarak, parkın kent parkına iyi bir örnek olduğunu söylemek mümkündür. (Harita 1)

Kentin kuzeyinde ve doğu-batı doğrultulu eski çevre yolunun güneyinde yer alan ve yol ile konut alanları arasında tampon oluşturan İnönü Parkı'nın, öncelikle kendi yakın çevresinde bulunan mahallelere hizmet verdiğini görülmektedir. Fakat, içerdiği aktivite çeşitliliğine ve geniş ve lineer yapısına bağlı olarak, özellikle kentin doğusunda bulunan mahallelere de hizmet vermektedir. Hizmet alanı, özellikle erişimin yüksek olduğu mahallelere göre çeşitlilik göstermektedir. (Harita 3)

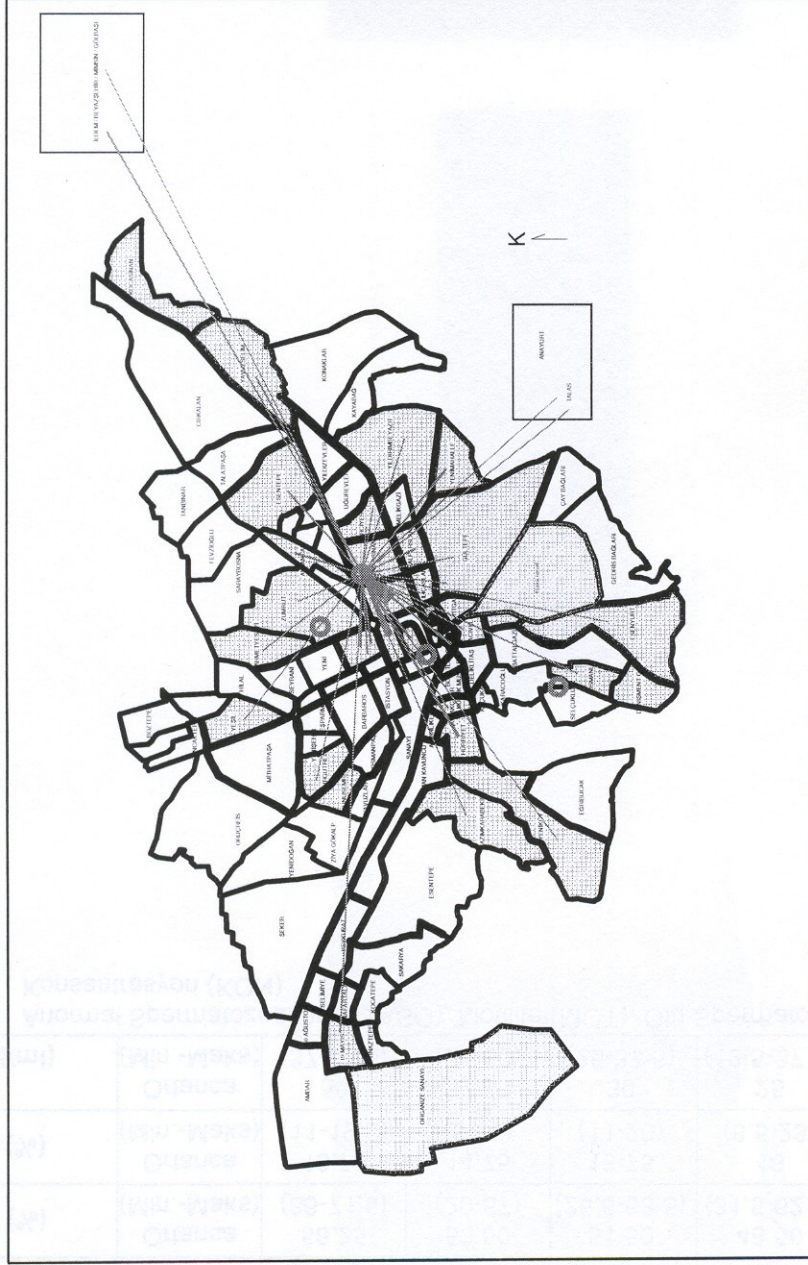
Fuar Parkı'nın, özellikle kentin kuzeyini kent merkezine bağlayan havaalanı yolu üzerinde yer alması ve içerdiği fonksiyonel yapı sebebiyle, kentin kuzeyinde yer alan yakın çevresindeki mahallelere hizmet verdiğini gözlemlenmektedir. Tüm kentten kullanıcılara rastlanmasına rağmen park, ağırlıklı, kentin doğusunda ve güneyinde (Talas ve çevresi) yer alan mahallelere ve kendi çevresindeki alanlara hizmet vererek, hem kent parkı hem de semt parkı özelliğini yoğun olarak göstermektedir. (Harita 2)

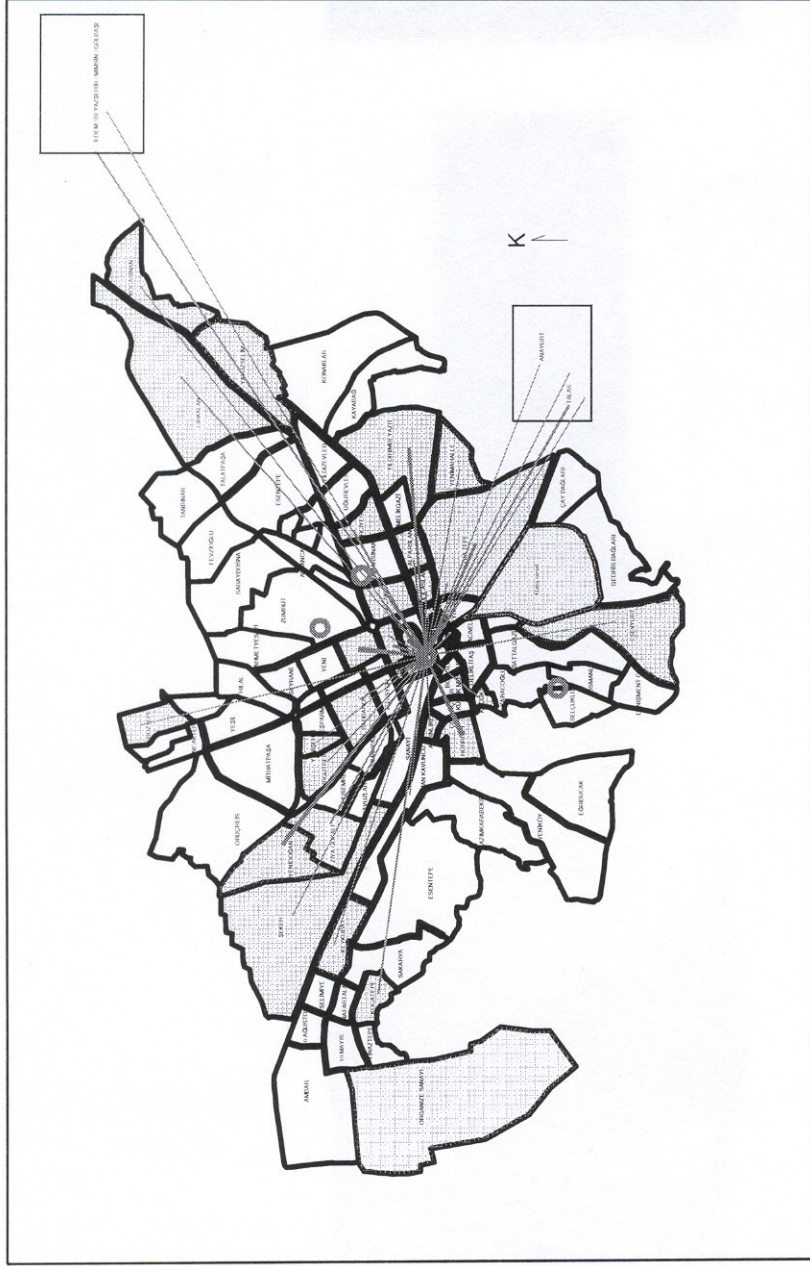
Harita 1. Beştepe Parkı Kullanıcı Dağılımı

Harita 2. Fuar Parkı Kullanıcı Dağılımı

Harita 3. İnönü Parkı Kullanıcı Dağılımı

Harita 4. Mimarsinan Parkı Kullanıcı Dağılımı

Çalışmada yer alan tüm parklar genel olarak incelendiğinde, kullanıcıların ikamet ettiği mahallelerin, yüksek katlı konutların yoğunlaştığı alanlar olduğu gözlemlenmektedir. Buna bağlı olarak, yoğunlaşan alanlarda ihtiyaç haline gelen açık ve yeşil alanlar, kent parklarının hizmet ettiği alanları da belirlemektedir. Kent parkları arasında Beştepeler Parkı dışında kalan parklar, tüm kente hizmet vermelerine rağmen, özellikle çevrelerinde yer alan ve erişim kolaylığı gösteren mahallelere de yoğun olarak hizmet vermekte ve aynı zamanda semt parkı özelliği de göstermektedir. Parklardan hizmet alan mahalleler, kent içinde üslendikleri sosyo-kültürel kimliğe bağlı olarak da değişiklik göstermektedirler.

4.2. Parkın tercih/seçim nedenlerinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların *park tercih/seçim nedenleri* incelendiğinde; çoğunlukla Beştepeler Parkı'nda aile, komşu, arkadaş vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%78); Fuar Parkı'nda piknik yapmak (%62); İnönü ve Mimarşinan parklarında ise dinlenmek (sırasıyla %64, %65) öncelikli tercih nedenleri olarak belirlenmiştir.

Beştepeler Parkı kullanıcılarının genel olarak; aile, komşu, arkadaş vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%78), dinlenmek (%53) ve piknik yapmak (%52) için bu parkı tercih ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra, düşük oranda olmakla birlikte temiz hava almak (%32), boş zamanı değerlendirmek (%29), parkın manzarası (%20), parkta bulunan hayvanat bahçesi, kültür parkı, gençlik parkını ziyaret etmek (%14); hobi faaliyetleri gerçekleştirmek (fotoğraf çekmek, resim yapmak vb.)(%9) gibi etmenlerin de Beştepeler Parkı kullanıcı tercihleri arasında yer aldığı belirlenmiştir.

Fuar Parkı kullanıcılarının genel olarak; piknik yapmak (%62), dinlenmek (%60) ve temiz hava almak (%48) için bu parkı tercih ettikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra düşük oranda olmakla birlikte aile, komşu, arkadaş vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%29); boş zamanı değerlendirmek (%20); parkın manzarası (%10); spor faaliyetleri (%10); yemek yemek (%13) parkta düzenlenen etkinlikler (%7) gibi etmenlerin de Fuar Parkı kullanıcı tercihleri arasında yer aldığı belirlenmiştir.

İnönü Parkı kullanıcılarının genel olarak; dinlenmek (%64) ve temiz hava almak (%64) ve boş zamanlarını değerlendirmek (%33) için bu parkı tercih ettikleri görülmektedir. Bunların yanı sıra aile, komşu, arkadaş vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%31), yemek yemek (%23), piknik yapmak (%22), parkın manzarası (%25), kitap, gazete, dergi okumak (%14), spor faaliyetleri (%13); köpek gezdirmek (%7) gibi etmenlerin de bu parkın kullanıcı tercihleri arasında yer aldığı belirlenmiştir.

Mimarşinan Parkı kullanıcılarının genel olarak; dinlenmek (%65), aile, komşu, arkadaş vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%49) ve temiz hava almak (%43) için bu parkı tercih ettikleri görülmektedir. Bunların yanı sıra boş zamanı değerlendirmek (%29); kitap, gazete okumak (%10) gibi etmenlerin de Mimarşinan Parkı bu parkın kullanıcı tercihleri arasında yer aldığı belirlenmiştir.

Çizelge 4. Örneklem Kent Parkları Seçim/Tercih Özellikleri

Parkın Seçim /Tercihleri	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Parkın seçim nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile, komşu, arkadaş, vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%78) ▪ Dinlenmek (%53) ▪ Piknik yapmak (%52) ▪ Parkın manzarası (%20) ▪ Parkta bulunan hayvanat bahçesi, kültür parkı, gençlik parkını ziyaret etmek (%14) ▪ Hobi faaliyetleri gerçekleştirmek (%9) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piknik yapmak (%62) ▪ Dinlenmek (%60) ▪ Temiz hava almak (%48) ▪ Spor faaliyetleri (%10) ▪ Parkta düzenlenen etkinlikler (konser, sergi, fuar, tiyatro, gösteri vb.) (%7) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinlenmek (%64) ▪ Temiz hava almak (%64) ▪ Boş zamanı değerlendirmek (%33) ▪ Parkın manzarası (%25) ▪ Spor faaliyetleri (%13) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinlenmek (%65) ▪ Aile, komşu, arkadaş, vb. yakınlarla buluşup iyi vakit geçirmek (%49) ▪ Temiz hava almak (%43)
Parka geliş tercihleri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile ile birlikte (%72,3) ▪ Arkadaşlarla birlikte (%24,7) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile ile birlikte (%64) ▪ Arkadaşlarla birlikte (%44) ▪ Akrabalarla birlikte (%14) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Arkadaşlarla birlikte (%71,4) ▪ Aile ile birlikte (%29) ▪ Yalnız (%17) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aile ile birlikte (%71,4) ▪ Yalnız (%17,9) ▪ Sevgilisi ile birlikte (%10,9)

Parkın manzarası Beştepeler ve İnönü parkları için; parkta düzenlenen etkinlikler (konser, sergi, fuar, tiyatro, gösteri vb.) Fuar Parkı için; spor faaliyetleri Fuar ve İnönü parkları için; hayvanat bahçesi Beştepeler Parkı için; hobi faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi (fotoğraf çekmek, resim yapmak vb.) Beştepeler ve İnönü parkları için; kitap, gazete, dergi okumak ve köpek gezdirmek İnönü ve Mimarşinan parkları için diğer parklara görece “ayırt edici tercih nedenleri” olarak değerlendirilebilir.

Ankete katılanların *parka geliş tercihleri* incelendiğinde; İnönü ve Mimarşinan parklarında ankete katılan kullanıcıların çoğunluğunun arkadaşlarıyla (sırasıyla %72, %71,4) ve Beştepeler ve Fuar parklarında ise aileleriyle (sırasıyla %72,3, %64) birlikte parklara gelmeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Toplu katılım, belirtilen parklarda ayırt edici özellik olarak görülmektedir. Ancak, bu özelliğin, sosyalleşme açısından olumsuz etkilerde içermesi mümkündür.

4.3. Park alanı erişim özelliklerinin değerlendirilmesi

Ankete katılanların *parka erişim türleri* incelendiğinde; Beştepeler ve Fuar parkı kullanıcılarının çoğunlukla özel araçları ile (sırasıyla %69,3, %49); İnönü Parkı kullanıcılarının yaya olarak (%79) ve Mimarşinan Parkı kullanıcılarının otobüs ile (%46,7) bu parklara erişim sağladıkları belirlenmiştir. Beştepeler Parkı’na erişimde özel araç kullanımı ve İnönü Parkı’nda yaya erişimi bu parklar için yoğun olarak tercih edilen ulaşım türleridir. Fuar Parkı’na erişimde özel araç (%49), toplu taşıma (%28) ve yaya erişimi (%25,7) gibi farklı ulaşım olanaklarının kullanıldığı

görülmektedir. Mimarsinan Parkı'na erişimde ise toplu taşıma (%56,7) olanaklarının yanı sıra, yaya erişiminin de (%36,7) yoğun olarak kullanıldığı belirlenmiştir.

Çizelge 5. Örneklem Kent Parklarının Erişebilirlik Özellikleri

Park Alanına Erişim	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞINAN PARKI
Erişim türü	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Özel araç (%69,3) ▪ Yaya (%20,8) ▪ Otobüs (%10,9) (özel araç)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Özel araç (%49) ▪ Yaya (%25,7) ▪ Dolmuş (%18) ▪ Otobüs (%10) (özel araç, toplu taşıma ve yaya)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yaya (%79) ▪ Özel araç (%16) ▪ Otobüs (%10) ▪ Dolmuş (%8) (yaya)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Otobüs (%46,7) ▪ Yaya (%36,7) ▪ Özel araç (%13) ▪ Dolmuş (%10) (toplu taşıma ve yaya)
Erişim süresi	1 saat üzeri (%60,4)	ortalama 30 dk (%68)	ortalama 15 dk. (%59)	ortalama 30 dk. (%53,5)

Ankete katılanların *parklara erişim süreleri* incelendiğinde; kullanıcıların çoğunun Beştepeler Parkı'na bir saatlik sürenin üzerinde (%60,4), Fuar ve Mimarsinan parklarına ortalama yarım saatlik sürelerde (sırasıyla %68, %53,5) ve İnönü Parkı'na ise 15 dk.'lık sürede (%59) erişim sağlayanların oranının yüksek olduğu görülmektedir.

Erişim sürelerinin uzunluğunda, kullanılan ulaşım araçlarının ve bu parkların yerleşimine bağlı olarak kent içerisinde hizmet/etki alanlarının (park çevresinde oturanların kullanımı vb.) belirleyici olduğu görülmektedir. İnönü Parkı göreceli olarak daha yakın konut alanları ve çevresindeki mahallerde ikamet edenler tarafından tercih edildiği için erişim süresi en kısa olan parktır. Mimarsinan Parkı kent merkezinde yer aldığı için toplu taşıma olanakları kentin her kesiminde en üst düzeyde erişebilirlik sağlamaktadır. Fuar Parkı sahip olduğu olanakları nedeniyle hem yakın çevresi hem de kentin farklı kesimlerinde oturanlar tarafından tercih edilmektedir. Yakın ve uzak çevre erişiminde farklı ulaşım türlerinin etkinliği erişim süresini belirlemektedir. Beştepeler Parkı'nın ise kentte konumlanma olarak erişebilirliği göreceli uzak (topografik koşullara bağlı olarak-tepe üzerinde yerleşmesi) bir alanda yerleşmesi ve kentin uzak çevresinde oturanlar tarafından da tercih edilmesi, bu parka erişim süresinin daha uzun olmasına neden olmaktadır.

4.4. Park alanı kullanım süre/zamanlarının değerlendirilmesi

Ankete katılanlar *parka geliş sıklığına* göre incelendiğinde; kullanıcıların İnönü Parkı ve Mimarsinan parklarına çoğunlukla haftada bir kez (sırasıyla %41, %30). Beştepeler ve Fuar parklarına ise çoğunlukla ayda birkaç kez (sırasıyla %36, %20) gelmeyi tercih ettikleri görülmektedir. *Parka geliş sıklığı belirli zaman aralıklarında değerlendirildiğinde*, İnönü ve Mimarsinan parklarının haftalık periyotlarda kullanım oranının yüksek olduğu görülmektedir (sırasıyla %51, %54). Özellikle, İnönü Parkı kullanıcılarının %25'inin bu parka günlük olarak geldiği de belirlenmiştir. Beştepeler ve Fuar parkları ise aylık periyotlarda kullanım oranının daha

yüksek olduğu parklardır (sırasıyla %54, %37). Aylık periyotlar, haftalık periyotlara göre daha düzensiz olarak kullanımları ifade etmektedir.

Parkın kullanıldığı günler değerlendirildiğinde; Beştepeler, Fuar ve Mimarsinan parklarında hafta sonu kullanımının daha yoğun olduğu (sırasıyla %94, %58, %59), İnönü Parkı'nda ise hafta içi kullanımının daha yoğun olduğu (%58) belirlenmiştir. Beştepeler, İnönü ve Mimarsinan parklarında kullanıcıların yoğunluğunun pazar günleri (sırasıyla %97, %63, %61), İnönü Parkı'nda ise cumartesi günleri (%65) parkları kullandıkları görülmektedir.

Parkların kullanıldığı saatler değerlendirildiğinde; Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarının tamamında 13.00-17.00 saatleri –öğleden sonra- arasında kullanım yoğunluğunun en yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir (sırasıyla %54, %65, %58, %65). Parkların tamamında kullanım yoğunluğunun yüksek olduğu bir diğer saat aralığının da 12.00-13.00-öğle arası- saatleri olduğu görülmektedir. Saat 21.00 sonrası kullanım yoğunluğu ise tüm parklarda %2 düzeyinin altında kalmaktadır.

Parkta geçirilen süre değerlendirildiğinde; İnönü ve Mimarsinan parklarının çoğunlukla 1-2 saat arasında (sırasıyla %32, %54), Beştepeler Parkı'nın 2-4 saat arasında (%62) ve Fuar Parkı'nın çoğunlukla 4 saatten fazla süreyle (%34) kullanıldığı belirlenmiştir.

Parkların mevsimsel kullanım durumları incelendiğinde; Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarının tamamında bu parkların yaz mevsiminde kullanılma oranının yüksek olduğu belirlenmiştir (sırasıyla %93, %83, %77, %72,2). Beştepeler Parkı kış mevsiminde tercih edilmezken, Mimarsinan, Fuar ve İnönü Parkları'nda yaz mevsimi yoğun olmak üzere her mevsimde kullanıldığı görülmektedir. İnönü Parkı'nın farklı mevsimlerde kullanılma oranları diğer parklara görece daha yüksektir. Bunda yakın konut çevresine oturanlar tarafından tercih edilmesinin ve erişim kolaylığının belirleyici olduğu söylenebilir.

Çizelge 6. Örneklem Kent Parklarının Kullanım Süreleri/Zamanları

Park Alanı Kullanım Süreleri	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Parka geliş sıklığı	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ayda birkaç kez (%36) ▪ Ayda bir kez (%18) ▪ Haftada 1 kez (%12) <p>(aylık periyotlarda)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ayda birkaç kez (%20) ▪ Ayda bir kez (%17) ▪ Haftada birkaç kez (%13) ▪ Haftada 1 kez (%12) <p>(aylık ve haftalık periyotlarda)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Haftada birkaç kez (%41) ▪ Hergün (%25) ▪ Haftada 1 kez (%10) <p>(günlük ve haftalık periyotlarda)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Haftada birkaç kez (%30) ▪ Haftada 1 kez (%24) ▪ Ayda birkaç kez (%21) <p>(haftalık ve aylık periyotlarda)</p>
Parkın kullanıldığı günler	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pazar (%97) ▪ Cumartesi (%63) <p>(Hafta sonu yoğun kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cumartesi (%65) ▪ Pazar (%61) ▪ Pazartesi (%17) ▪ Salı (%13) ▪ Çarşamba (%16) ▪ Perşembe (%18) ▪ Cuma (%25) <p>(Hafta sonu yoğun kullanım ve hafta içi kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pazar (%63) ▪ Cumartesi (%57) ▪ Pazartesi (%36) ▪ Salı (%36) ▪ Çarşamba (%32) ▪ Perşembe (%29) ▪ Cuma (%30) <p>(Hafta sonu yoğun kullanım ve hafta içi kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pazar (%61) ▪ Cumartesi (%53) ▪ Pazartesi (%11) ▪ Salı (%13) ▪ Çarşamba (%17) ▪ Perşembe (%15) ▪ Cuma (%22) <p>(Hafta sonu yoğun kullanım ve hafta içi kullanım)</p>
Parkın kullanıldığı saatler	Saat 13.00-17.00 arası (öğleden sonra) (%54)	Saat 13.00-17.00 arası (öğleden sonra) (%65)	Saat 13.00-17.00 arası (öğleden sonra) (%58)	Saat 13.00-17.00 arası (öğleden sonra) (%65)
Parkta geçirilen süre	2-4 saat	4 saatten fazla	1-2 saat	1-2 saat
Parkın mevsimsel kullanımı	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yaz (%93) ▪ İlkbahar (%30,5) ▪ Sonbahar (%5) <p>(Yaz mevsiminde yoğun kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yaz (%83) ▪ İlkbahar (%24) ▪ Sonbahar (%17) ▪ Kış (%5) <p>(Yaz mevsimi yoğun olmak üzere her mevsim kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yaz (%77) ▪ Sonbahar (%45) ▪ İlkbahar (%44) ▪ Kış (%24) <p>(Yaz mevsimi yoğun olmak üzere her mevsim kullanım)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yaz (%72,2) ▪ Sonbahar (%32,7) ▪ İlkbahar (%31,7) ▪ Kış (%13,9) <p>(Yaz mevsimi yoğun olmak üzere her mevsim kullanım)</p>

4.5. Park alanı etkinlik düzeyi ve kullanım durumunun değerlendirilmesi

Park içi etkinlik düzeyi ve kullanım durumu değerlendirildiğinde; Beştepeler Parkı'nda spora yönelik etkinliklerin bulunmadığı görülmektedir. Spora yönelik etkinlik çeşitliliğine sahip olan tek park İnönü Parkı'dır. Ancak bu parktaki

spor etkinlikleri arasında basketbol (%56 oranında yeterli) hariç, diğer sportif faaliyetlerin kullanıcılar tarafından yetersiz bulunduğu belirtilmiştir. Mimarsinan ve Fuar parklarında yalnızca basketbola yönelik kullanım mevcuttur ancak bu parklarda da kullanıcılar bu etkinliğin yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Çizelge 7. Örneklem Kent Parklarının Spor/Etkinlik Yeterliliği

Aktivite	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Basketbol sahası	▪ Yok	▪ Yetersiz (%37) ▪ Yeterli (%34)	▪ Yeterli (%56) ▪ Yetersiz (%38)	▪ Yetersiz (%48,5) ▪ Yeterli (%23,8)
Voleybol sahası	▪ Yok	▪ Yok	▪ Yetersiz (%38) ▪ Yeterli (%31)	▪ Yok
Futbol sahası	▪ Yok	▪ Yok	▪ Yetersiz (%48) ▪ Yeterli (%31)	▪ Yok
Çocuk oyun alanı	▪ Yetersiz (%50,5) ▪ Yeterli (%10,4)	▪ Yetersiz (%40) ▪ Yeterli (%12,7)	▪ Yeterli (%20,1) ▪ Yetersiz (%14)	▪ Yetersiz (%57,4) ▪ Yeterli (%6,7)
Yürüyüş yolları	▪ Yeterli (%80,2) ▪ Yetersiz (%11,9)	▪ Yok	▪ Yeterli (%93) ▪ Yetersiz (%5)	▪ Yok
Kültür, gençlik, eğlence parkları	▪ Yetersiz (%45,5) ▪ Yeterli (%36,6)	▪ Yeterli (%40) ▪ Yetersiz (%36)	▪ Yok	▪ Yok
Anfi tiyatro	▪ Yeterli (%46,5) ▪ Yetersiz (%43,6)	▪ Yok	▪ Yok	▪ Yetersiz (%44,6) ▪ Yeterli (%38,6)

Bütün parklarda çocuk oyun alanı bulunmakla birlikte; kullanıcılar tarafından Beştepeler, Fuar ve Mimarsinan parklarında bu aktivite alanlarının yetersiz bulunduğu belirlenmiştir (sırasıyla %50,5; %40; %57,4). Özel düzenlenmiş yürüyüş yolları yalnızca Beştepeler ve İnönü Parklarında bulunmaktadır ve bu kullanımların yeterli bulunduğu belirtilmiştir (sırasıyla %80,2; %93). Kültür, gençlik, eğlence parkları gibi aktivite kullanımları yalnızca Beştepeler ve Fuar parklarında bulunmaktadır. Farklılaşan bu etkinlik alanları Beştepeler parkı kullanıcıları tarafından yetersiz bulunurken, Fuar Parkı kullanıcıları tarafından yeterli olarak değerlendirilmiştir.

4.6. Park alanı tasarım özelliklerinin değerlendirilmesi

Parklarda *eksikliği duyulan elemanlar*; Beştepeler Parkı'nda satış birimleri (%52), oturma grubu (%32), işletme ve güvenlik elemanları (%24); Fuar Parkı'nda çeşme, wc vb. temizlik-su ile ilişkili elemanlar (%35), satış birimleri (%32), yol işaretleri ve yönlendirici levhalar (%31); İnönü Parkı'nda satış birimleri (%39), çeşme, wc. vb. temizlik-su ilişkili elemanlar, işletme ve güvenlik elemanları (%32); Mimarsinan Parkı'nda ise işletme ve güvenlik elemanları (%41), satış birimleri

(%37), çeşme , wc. vb. elemanlar (%26) ile çöp kutuları (%26) olarak yer almaktadır.

Ankete katılan kullanıcıların büyük çoğunluğu, Beştepeler, Fuar ve İnönü Parklarını yeterince yeşil olarak değerlendirmişlerdir (sırasıyla %97, %81, %81). Mimarsinan Parkı kullanıcılarında ise bu oran (%69) diğer parklara görece daha düşük düzeyde kalmaktadır. Mimarsinan Parkı'nda donatı alanları bu park alanının %60'ını oluşturmaktadır.

Ankete katılan kullanıcıların park içi yeşil alan ve bitki kullanımını değerlendirmelerinde; Fuar ve İnönü Parklarında yeşil alanların işlevsellik açısından yeterlilik düzeyinin %70'in üzerinde olduğu belirtilmiştir (sırasıyla %86, %77). Beştepeler ve Mimarsinan Parklarında ise yeşil alan ve bitki kullanımını yeterlilik oranının %30'un altında olduğu belirtilmiştir (sırasıyla %21, %27).

Park içinde işlevsellik açısından yetersiz bulunan yeşil alan ve bitki kullanımının yetersizlik nedenleri incelendiğinde; Beştepeler ve Mimarsinan Parklarında rüzgardan korunamama (sırasıyla %57, %54) ve gürültü kaynaklarından korunamama (sırasıyla %37, %29) başlıca yetersizlik nedenleri olarak belirlenmiştir. Kullanıcıların büyük çoğunluğunun işlevsellik açısından yeşil alanları yeterli olarak değerlendirdikleri Fuar ve İnönü Parklarında ise güneşten, rüzgardan ve gürültü kaynaklarından korunamama park içlerinde görece yüksek olmakla birlikte %7 oranının altında kalmaktadır.

Ankete katılanların büyük çoğunluğu Beştepeler, İnönü ve Mimarsinan Parklarında, parkların gece kullanımına uygun olmadığını belirtmişlerdir (sırasıyla %79, %64, %72). Fuar Parkı'nda ise kullanıcıların yaklaşık yarısına yakın bir bölümü (%54) parkın gece kullanımına uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Parkların gece kullanımına uygun olmamasının nedenleri incelendiğinde; Beştepeler Fuar, İnönü ve Mimarsinan Parklarının tamamında güvenlik sorunu başlıca neden olarak belirlenmiştir (sırasıyla %56, %26, %54, %54). Konut yoğunluğunun düşük olması ve ıssız olması ise tüm parklarda ikinci sırada yer almaktadır (sırasıyla %37, %, 23, %18, %38). Aydınlatma elemanlarının yetersizliği Beştepeler, İnönü ve Mimarsinan Parklarında yaklaşık %14 oranında izlenmiştir.

Çizelge 8. Örneklem Kent Parklarının Tasarım Özellikleri Yeterliliği

Tasarım Özellikleri	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Eksikliği duyulan elemanlar (donatı/mobilya)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Satış birimleri (%52) ▪ Oturma grubu (%32) ▪ İşletme ve güvenlik elemanları (%24) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Çeşme, wc. gibi temel ihtiyaç elemanları (%35) ▪ Satış birimleri (%32) ▪ Yol işaretleri ve yönlendirici levhalar (%31) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Satış birimleri (%39) ▪ Çeşme, wc. gibi temel ihtiyaç elemanları (%33) ▪ İşletme ve güvenlik elemanları (%32) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ İşletme ve güvenlik elemanları (%41) ▪ Satış birimleri (%37) ▪ Çöp kutusu (%26)
Parkin yeşil varlığı yeterliliği	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli (%97) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli (%81) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli (%81) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli (%69)
Yeşil alan ve bitki kullanımını işlevselliği Yetersizlik nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yetersiz %79 ▪ Rüzgardan korunamama (%57) ▪ Gürültü kaynaklarından korunamama (%37) ▪ Güneşten korunamama (%14) ▪ Bitkilerin rahatsızlık vermesi (polen, alerji vb)(%8) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli %86 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yeterli %77 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Yetersiz %73 ▪ Rüzgardan korunamama (%54) ▪ Gürültü kaynaklarından korunamama (%29) ▪ Güneşten korunamama (%14) ▪ Bitkilerin arı, böcek barındırması (%9)
Parkin gece kullanımına uygunluğu Uygunsuz olma nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygun değil %79 ▪ Güvenlik sorunu olması (%56) ▪ Çok ıssız (konut yoğunluğu az) olması (%37) ▪ Aydınlatma elemanları yetersizliği (%14) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygun %54 ▪ Güvenlik sorunu olması (%26) ▪ Çok ıssız (konut yoğunluğu az) olması (%23) ▪ Gece ulaşım imkanı olmaması (%7) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygun değil %64 ▪ Güvenlik sorunu olması (%54) ▪ Çok ıssız (konut yoğunluğu az) olması (%18) ▪ Aydınlatma elemanları yetersizliği (%16) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uygun değil %72 ▪ Güvenlik sorunu olması (%54) ▪ Çok ıssız (konut yoğunluğu az) olması (%38) ▪ Aydınlatma elemanları yetersizliği (%14)
Park içi kolayca ve rahat ulaşım imkanı	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kolay ve rahat ulaşım (%86) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kolay ve rahat ulaşım (%79) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kolay ve rahat ulaşım (%85) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kolay ve rahat ulaşım (%86)

Oturma birimleri yeterliliği	▪ Yeterli (%59)	▪ Yeterli (%60)	▪ Yeterli (%73)	▪ Yeterli (%55)
Yetersizlik nedenleri	▪ Rahatlıkla yer bulunamaması (%27)	▪ Rahatlıkla yer bulunamaması (%32)	▪ Oturma birimlerinin rahatsız olması (%22)	▪ Rahatlıkla yer bulunamaması (%31)
Oturma birimlerinin rahatsızlık verme nedenleri	▪ Oturma birimlerinin tahtadan olması, yağış sonrası nemli veya kıymıklı olması (%24)	▪ Oturma birimlerinin tahtadan olması, yağış sonrası nemli veya kıymıklı olması (%24)	▪ Oturma birimlerinin tahtadan olması, yağış sonrası nemli veya kıymıklı olması (%24)	▪ Oturma birimlerinin taştan ve soğuk olması (%28)
Oturma birimlerinin konumlanma ve parka dağılım yeterliliği	▪ Yeterli (%85)	▪ Yeterli (%68)	▪ Yeterli (%66)	▪ Yeterli (%55)

Park içerisinde *istenilen yere kolayca ve rahat erişebilme* oranının Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarının tamamında yüksek olduğu belirlenmiştir (sırasıyla %86, %79, %85, %86). *Yönlendirme bilgilerinin yetersizliği* (wc.levhası vb.) –etkisi görece düşük olmakla birlikte-Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarında *park içi ulaşımı zorlaştıran etkenler* arasında ilk sırada gelmektedir (sırasıyla %8, %10, %8).

Ankete katılanlar arasında, *park içi oturma birimlerini kullanım açısından yetersiz bulanların* oranının Beştepeler, Fuar ve Mimarsinan Parklarında %40 civarında olduğu belirlenmiştir (sırasıyla %41, %40, %45). İnönü Parkı' kullanıcılarının %73'ü ise park içi oturma birimlerini yeterli olarak değerlendirmişlerdir. İnönü Parkı'nda 496 adet oturma birimi bulunurken, diğer parklarda bu değer 300'ün altında kalmaktadır. Beştepeler, Fuar ve Mimarsinan Parklarında *rahatlıkla yer bulunamaması* başlıca yetersizlik nedeni olarak belirtilirken (sırasıyla %27, %32, %31), İnönü Parkı'nda *oturma birimlerinin rahatsızlığı* temel neden olarak gösterilmiştir (%22). Kent mobilyası olarak *oturma birimleri* değerlendirildiğinde ise; Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan Parklarının tamamında oturma birimlerinin tahtadan yapılmış oturma birimlerinin yağış sonrası nemli ve kıymıklı olması önemli bir kullanım sorunu olarak belirlenmiştir (sırasıyla %24, %25, %25, %23). Bununla birlikte, Mimarsinan Parkı'nda oturma birimlerinin kırık dökük halde olması (%20) ve taştan ve soğuk olması (%28) gibi etkenlerin öne çıkan ve parkın kullanımını etkileyen sorunlar olduğu görülmektedir.

Oturma birimlerinin park içerisinde konumlanma ve dağılımlarını yeterli bulanların oranı Fuar, İnönü ve Mimarsinan Parklarında %55-68 arasında değişmektedir (sırasıyla %68, %66, %55). *Beştepeler Parkı*'nda ise yeterlilik düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir (%86). Verilen cevaplar içinde oturma birimleri ile ilgili *İnönü Parkı*'nda rüzgardan korunamama %25, *Mimarsinan Parkı*'nda rüz-

gardan korunamama %32 ve güneşten korunamama ise %24 seviyelerindedir. Yetersizlik belirtilen bu sonuçların oturma birimlerinin park içindeki konumlanma ve dağılımından çok, çevrelerindeki yeşil ve bitki kullanım tasarımlarının yetersizliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Bitki ve yeşil tasarımları rüzgar perdesi oluşturması ve gölgelik mekanlar yaratılması anlamında talebe yönelik oturma alanları oluşturamamıştır.

4.7. Park alanı kullanıcı memnuniyeti ve nedenlerinin belirlenmesi

Parkın temizliği, bakım ve onarımının yeterliliğinin, Fuar ve İnönü parklarında (sırasıyla %75, %74), Beştepeler ve Mimarsinan Parkları'na görece (sırasıyla %66, %64) daha yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir. Parkın temiz olmaması, temizlik elemanlarının yetersiz olması ve çöplerin toplanması Beştepeler, Fuar, İnönü, Mimarsinan parklarında, parkın temizlik, bakım ve onarımına ilişkin başlıca yetersizlik nedenleridir (sırasıyla %17, %9, %11, %22). Bunun yanı sıra Mimarsinan Parkı'nda havuz ve göletlerin temizliğinin yapılmaması (%23) ve Beştepeler Parkı'nda parktaki bozuk, kırık bank, aydınlatma elemanları, oyun gereçleri vb. elemanların onarımının yapılmaması ve yenisi ile değiştirilmemesi önemli bakım ve onarım sorunları olarak belirlenmiştir (%13).

Parkta rahatsız olunan ve düzeltilmesi istenilen etkenler arasında, Beştepeler, Fuar, İnönü ve Mimarsinan parklarında, parkın güvenliğinin artırılması (sırasıyla %44, %39, %54, %68) ve sosyo-kültürel aktivitelerin artırılması (sırasıyla %37, %46, %52) başlıca talepler olarak belirlenmiştir. Beştepeler Parkı'nda ise parkın güvenliğinin artırılmasının yanı sıra otopark kapasitesinin artırılması (%40) belirleyici taleplerdir. Oturma birimlerinin ve çöp kutularının artırılması ise görece düşük talepler olarak nitelendirilebilir.

Çizelge 9. Örneklem Kent Parklarının Tasarım Özellikleri

Kullanıcı Memnuniyeti	BEŞTEPELER PARKI	FUAR PARKI	İNÖNÜ PARKI	MİMARŞİNAN PARKI
Parkın temizliği, bakım/onarım yeterliliği	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli %66 	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli %75 	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli %74 	<ul style="list-style-type: none"> Yeterli %64
Yetersizlik nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> Parkın temiz olmaması, temizlik elemanlarının yetersizliği ve çöplerin toplanmaması (%17) Parktaki bozuk, kırık oturma elemanı (bank), aydınlatma elemanları, oyun gereçleri vb. elemanlarının onarımının yapılmaması, yenisi ile değiştirilmemesi (%13) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın temiz olmaması, temizlik elemanlarının yetersizliği ve çöplerin toplanmaması (%9) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın temiz olmaması, temizlik elemanlarının yetersizliği ve çöplerin toplanmaması (%11) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın temiz olmaması, temizlik elemanlarının yetersizliği ve çöplerin toplanmaması (%22) Havuz ve göletlerin temizlik ve bakımının yapılmaması (%23)
Parkta rahatsız olunan ve düzeltilmesi istenilen etkenler	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin artırılması (%44) Otopark kapasitesinin artırılması (%40) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin artırılması (%39) Sosyo-kültürel aktivitelerin artırılması (%37) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin artırılması (%54) Sosyo-kültürel aktivitelerin artırılması (%46) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin artırılması (%68) Sosyo-kültürel aktivitelerin artırılması (%52)
Parkta vakit geçirmekten mutlu olma durumu	<ul style="list-style-type: none"> Mutlu %94 	<ul style="list-style-type: none"> Mutlu %81 	<ul style="list-style-type: none"> Mutlu %68 	<ul style="list-style-type: none"> Mutlu %78
Mutluluk nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> Huzur bulma (%60) Boş zamanı değerlendirme (%39) Kendini doğaya yakın hissetme (%40) 	<ul style="list-style-type: none"> Huzur bulma (%49) Boş zamanı değerlendirme (%35) Yeni insanlarla tanışabilme ve vakit geçirebilme imkanları (%15) Spor yapabilme imkanları (%14) 	<ul style="list-style-type: none"> Huzur bulma (%41) Boş zamanı değerlendirme (%34) Yeni insanlarla tanışabilme ve vakit geçirebilme imkanları (%13) Spor yapabilme imkanları (%18) 	<ul style="list-style-type: none"> Huzur bulma (%46) Boş zamanı değerlendirme (%56)
Mutsuz olma nedenleri	<ul style="list-style-type: none"> Parkın kalabalık olması (%3) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin yetersiz olması (%9) Dilenci ve işportacıların varlığı (%8) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın kalabalık olması (%15) Serserilerin varlığı (%14), Dilenci ve işportacıların varlığı (%10) 	<ul style="list-style-type: none"> Parkın güvenliğinin yetersiz olması (%12) Dilenci ve işportacıların varlığı (%12)

Parkta vakit geçirmekten mutlu olma oranının, Beştepeler Parkı'nda en yüksek düzeyde (%94) ve İnönü Parkı'nda en düşük düzeyde (%68) olduğu belirlenmiştir. Fuar ve Mimarşinan parklarında ise yüksek olduğu görülmektedir (sırasıyla %81, %78).

Parkta vakit geçirmekten mutlu olma nedenleri arasında, Beştepeler, Fuar, İnönü, Mimarsinan parklarının tümünde huzur bulma (sırasıyla %60, %49, %41, %46) ve boş zamanları değerlendirme imkanı (%39, %35, %34, %56) başlıca etkenler olarak belirlenmiştir. Bunun yanı sıra, Beştepeler parkında kendini doğaya yakın hissetme-ki bu park bir tepe üzerinde kurulmuş ve topoğrafik açıdan belirleyici özelliğe sahip olan tek parktır- belirleyici mutluluk etkeni (%40) olarak ifade edilmiştir. Fuar ve İnönü Parklarında yeni insanlarla tanışabilme ve vakit geçirebilme imkanları (sırasıyla %15, %13) ve spor yapabilme olanakları (sırasıyla %14, %18) bu parklarda mutlu vakit geçirme sebebi olarak belirlenmiştir. Tiyatro, konser, fuar gibi kültürel faaliyetlere katılabilme olanaklarının ise tüm parklarda oldukça düşük düzeyde kaldığı görülmektedir (%1-5).

Parkta vakit geçirmekten mutlu olmayanların oranının en yüksek düzeyde olduğu (%32) İnönü Parkı'nda; parkın kalabalık olması (%15), serserilerin varlığı (%14), dilenci ve işportacıların varlığı (%10) temel memnuniyetsizlik nedenleri olarak belirlenmiştir. Mimarsinan ve Fuar parklarında vakit geçirmekten mutlu olmayanların (sırasıyla %22, %19) temel memnuniyetsizlik nedenleri arasında, parkın güvenliğinin yetersiz olması (sırasıyla %12, %9) ve dilenci ve işportacıların varlığı (%12, %6) yer almaktadır. Beştepeler Parkında parkta vakit geçirmekten memnun olmayanların oranı (%6) oldukça düşüktür ve baskın/belirleyici bir memnuniyetsizlik etkeni söz konusu değildir.

5. Sonuç ve Değerlendirme

Çalışmada Kayseri'de kent parkı olarak belirlenmiş dört farklı karakterde ortaya çıkan park değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme iki farklı aşamada gerçekleştirilmiştir. İlk aşama; parkların kendi içlerinde yer alan özelliklerini envanter bilgisi olarak toplanması ve değerlendirilmesidir. Mevcut park yapısı ve kentteki açık ve yeşil alanların oluşturulması ve yönetimine ilişkin bilgi, bu ilk aşamada ortaya konulmaktadır. İkinci aşamada ise, park kullanıcılarına yönelik gerçekleştirilen anket çalışması ile bu mevcut yapının kullanıcılar üzerindeki etkinliği ve parklar için tercih seçenekleri değerlendirilmiştir. Böylece, hem parklar arası bir değerlendirme ve karşılaştırma imkanı sağlanmış, hem de her parkın kendi içinde kullanıcı profili bazında değerlendirilmesine olanak sağlanmıştır.

İki aşamalı değerlendirme sonrasında belirlenen parklar, temel özellikleri bazında aşağıdaki gibi sınıflandırılmıştır.

1. Mimarsinan Parkı – Merkez Park

Kent merkezinde veya merkez çeperinde yer alan ve merkezdeki dinlenme, vakit geçirme vb. ihtiyaçların yeşil doku içinde karşılanması sağlamaktadır.

2. Beştepeler Parkı – Çevresel Park

Kent çeperinde yer almakta ve göreceli olarak diğer parklardan daha büyük alana sahiptir.

3. Fuar Parkı – Fonksiyon Parkı

Kentte tekil (unique) olarak bulunan fonksiyonların birini veya birkaçını baskın olarak barındırmaktadır.

4. İnönü Parkı – Lineer (Doğrusal) Park

Dizili/lineer yapısına bağlı olarak, doğrusal bir yeşil doku ve değişen faaliyetleri birarada sunmaktadır.

Parkların içinde yer alan etkinlikler doğal yapı varlığı, çoğunlukla parkların ayırt edici özelliğini oluşturmaktadır. Bunun yanında parklar, kent içindeki konumlarına bağlı olarak da, farklı amaçlara yönelik oluşan ve değişik profile sahip kullanıcılara hizmet veren alanlar haline gelmektedir. Kullanıcıların beklentileri/istekleri, parkların hizmet kalitesinin değerlendirilmesinde etkin parametreler haline gelmektedir. Bu parametreler aynı zamanda parkların oluşturulmasında yönlendirici (guidance) etki de yapmaktadır. Parkların yer seçim süreçlerini takiben, kent insanının oluşturduğu kullanıcı profili ve isteklerine bağlı oluşan yönlendirici etkiye göre içindeki etkinliklerin oluşturulması, parkların hizmet anlamında çevresine olan katkısı veya kullanıcıların tatmin dengesinin oluşturulmasında kullanılmalıdır.

Yukarıda sınıflandırılan parkların değerlendirilmesi amacıyla, çalışmada yapılan değerlendirmelere göre parklar karşılaştırılmıştır. Bu kıyas sürecinde aynı zamanda kullanıcıya yönelik araştırma sonuçları da yer almıştır. Çizelge 10, 11, 12, 13 de oluşturulan çalışmada aşağıdaki başlıklar kullanılarak sonuç değerlendirmesi gerçekleştirilmiştir.

1. Parkların Tipik Karakteristik Özellikleri

- * Parkın Yapılış Amacı ve Özellikleri
- * Parkın Fonksiyonel Tanımı

2. Parkların Fiziki Özellikleri

- * Parkta Yer Alan Yapılar ve Kültürel Aktiviteler
- * Parkın Tasarım Özellikleri

3. Parkların Kullanıcıları

- * Kullanıcı Profili
- * Kullanıcı Tercihleri

4. Parkların Doğal Özellikleri / Aktiviteler

- * **Yapay Alanlar – Man-Made Environment**
Park alanı içinde yapay malzemelerle (beton, taş, parke vb.) yaratılan alanlar, yapılar ve donatılar.
- * **Doğanın Sembolik Yapaylaştırılması – Man-Made Nature**
Park alanı içinde yer alan yeşil alanların, ağaçlandırma, bitkilendirme vb. yöntemlerle, mevcut bir yeşil varlık olmamasına rağmen gerçek doğaya benzer şekilde oluşturulan yeşil doku.
- * **Doğanın Betimlenmesi – Imaginery Nature**
Parkın gerçekleştirildiği çevrede, yakın çevrede veya coğrafyada bulunması veya gerçekleştirilmesi imkansız olan aktivite/faaliyetlerin betimlenerek park içinde bir fonksiyon/aktivite haline getirilerek kurgulanması.
- * **Gerçek Doğanın Kullanımı ve Korunması – Real Nature and Conservation**
Parkın gerçekleştirildiği alan içerisinde mevcut bulunan doğal değerlerin (ağaç topluluğu, göl, yeryüzü şekilleri, tarihi doku vb.) parkın içinde gerçek halleri ile yer alması ve korunması.

Çalışma sonucunda yapılan değerlendirmelerde örneklem kent parklarının ilk başlangıç anında doğal yapılarının her park için değişken seviyelerde olduğu görülmektedir. Çizelge 13 de açıklandığı üzere, “Gerçek Doğanın Kullanımı ve Korunması” başlığı altında verilen doğal kaynak oranı, Beştepeliler Parkında yüksek seviyelerde olmasına rağmen, diğer parklarda, %9,8 – 20,6 arasında olduğu görülmektedir. Parkların %80 oranındaki bölümleri sonradan işlevselleştirilmekte ve buna göre yapılandırılmaktadır. Bu bağlamda, kullanıcı profillerinin ve tercihlerinin, parkların oluşturulmasında bir etken olarak kullanılması yönünde her zaman bir imkan yaratılması mümkün görünmektedir. Yapılandırma esnasında veya sonradan düzenleme süreçlerinde kullanıcı memnuniyeti, park alanında verilen hizmet kalitesinin yükseltilmesi ve tatmin seviyesinin artırılması, park planlaması süreçlerine etki eden parametrelerin bu doğrultuda düzenlenmesi ve uygulanması ile mümkündür.

Çizelge 10. Örneklem Kent Parklarının Tipik Karakteristik ve Fiziki Özellikleri

Merkez Park (Mimarsinan Parkı)	Çevresel Park (Bestepeler Parkı)	Fonksiyon Park (Fuar Parkı)	Linear Park (İnönü Parkı)
Tipik Karakteristik Özellikleri	YAPILIŞ AMACI VE ÖZELLİKLERİ	YAPILIŞ AMACI VE ÖZELLİKLERİ	YAPILIŞ AMACI VE ÖZELLİKLERİ
<ul style="list-style-type: none"> * Kent merkezinde bulunan tarihi Çeşme Nesibe Şifahiyesi ve Avşarlı medresesi çevresinde oluşturulmuştur ve konut ve iş alanları ile sınırlıdır. Geniş bir alan kapsar. * Kent merkezinde dinlenme ve vakit geçirmeye yönelik bir geçiş mekanıdır. 	<p>Kent merkezinde bulunan tarihi Çeşme Nesibe Şifahiyesi ve Avşarlı medresesi çevresinde oluşturulmuştur ve konut ve iş alanları ile sınırlıdır. Geniş bir alan kapsar.</p> <p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p> <p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p>	<p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p> <p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p>	<p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p> <p>Kent merkezini kuzey ve batıya doğru bağlayan yol üzerinde bulunmaktadır ve piknik alanları, kültürel yapılar ve spor alanlarını içerir.</p>
Fiziki Özellikleri	FONKSİYONEL TANIMI	FONKSİYONEL TANIMI	FONKSİYONEL TANIMI
<ul style="list-style-type: none"> * Oturma Grupları, Dinlenme ve Oyun Alanları, Spor, Kültürel ve Tarih yapıları * Oturma Grupları, Dinlenme ve Eğlence Alanları, Piknik Alanı ve Hayvanat Bahçesi, Yürüyüş Koşu Yolları ve Spor Alanları, Seyir Gözlem Terasları 	<ul style="list-style-type: none"> * Kent merkezinde dinlenme ve vakit geçirmeye yönelik bir geçiş mekanıdır. * Geniş alanda çeşitli fonksiyonları ve piknik alanlarını kapsar. * Kentin seyir mekanı veren yüksek tepede yer almaktadır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Havalandırma yolu üzerinde ve özellikle güneş doğuşu yapılaşımını içerir. * Kullanım uzun süreli ve piknik amaçlı rekreasyona yöneliktir. 	<ul style="list-style-type: none"> * Kentin çevre yolu ile arasında tampon işlevi üstlenmiştir. * Kullanım dinlenme amaçına yönelik olup kısa sürelidir.
YAPILAR VE KÜLTÜREL AKTİVİTELER	TASARIM ÖZELLİKLERİ	TASARIM ÖZELLİKLERİ	TASARIM ÖZELLİKLERİ
<ul style="list-style-type: none"> * Yeşil alanlar içinde odaklar ve işansal yollara bağlı olarak geçiş alanı özelliğini destekleyen dolgu sistemleri. * Kent merkezine de hizmet eden geniş otopark alanı. * Dinlenme fonksiyonunu çeşitlendiren küçük havuzlar, anıtsiyatro, Kültür-Sanat Evi ve Çay Bahçesi. * Küçük yaş grubuna yönelik trafik parkı, çocuk oyun alanı ve spor alanları. * İşlev kazandırılmış tarihi dokü ve çevresi, su faktörünü eklemlenmiş gölet. * Karakol ve İdare Binası 	<ul style="list-style-type: none"> * Yoğun yeşil dokusu içinde fonksiyonları birbirine bağlayan dolgu yolları, Yürüyüş Yolu ve Koşu Parkuru. * Dinlenme fonksiyonunu destekleyen, Kur Kalesi, Döner Restoranı gibi ticari faaliyetlerin yanında Kayseri Evi, Açıkhava Tiyatrosu, Hayvanat Bahçesi. * Küçük yaş grubuna yönelik, Mini Tren, Kaykay Pisti. * Kentin seyir mekanı özelliğini Crezdenne Kulesi ve Gölet ile oluşturulan su faktörünü yönetmel otomasyonla idare binası. 	<ul style="list-style-type: none"> * Havalandırma yolu üzerinde Dünya Ticaret Merkezi ve Kent Mütesses gibi yapıların çevresindeki yoğun yeşil dokusu içerir. * Piknik amaçlı Barbekü alanları ve şelale niteliğindeki su faktörü de yer almaktadır. * Çocuk oyun alanı ve basketbol sahaları ile küçük yaş grubuna yönelik spor alanları da mevcuttur. * Eğlence niteliğinde Lunapark Alanı vardır. * Yönetim otomasyonla idare binası ve Cami alanı içerir. 	<ul style="list-style-type: none"> * Çevre yolu üzerinde oluşturulmuş tampon yeşil alan üzerinde, kuzeyi hızlı bir yolla çevreleyen fakat güneşli konut alanına hizmet vermektedir. * 3 farklı oda üzerinde kurulmuş olması sebebiyle, her adeta fonksiyonlar birleşmiştir. * Eğlence ve dinlenme alanları (Çay Bahçesi ve Sobbet evi, Lokanta-çay) ve Spor alanlarından (Kondisyon Parkı, Koşu Parkuru, Yürüyüş Yolu, Basket Sahası, Voleybol Sahası, Çocuk Oyun Alanı, Çim Sahası (futbol sahası) oluşan çevresindeki konut alanlarına hizmet veren bir parktır. Yünetmel idareye ilişkin İdare Binası mevcuttur.

Çizelge 11. Örneklem Kent Parklarının Kullanıcı Profili

Merkez Park (Mimarsinan Parkı)	Çevresel Park (Beştepeler Parkı)	Fonksiyon Park (Fuar Parkı)	Lineer Park (İnönü Parkı)
<ul style="list-style-type: none"> * Parkın kullanıcıların büyük oranda 19-25 yaş arası genç nüfus oluşmaktadır. * 12-25 yaş arası kullanıcı grubunun oranı %73,2 dir. * Öğrenci oranı %59,4 iken emekli oranı %10,9 dur. * Park, genç nüfus için bir geçiş alanı olarak kullanılmaktadır. * Genç nüfusun yüksek oranda olmasına bağlı olarak park kullanıcıları %73,3 oranında bekarlardır. * Lise ve üniversite mezunlarının oranı %71,3 dir. * Park kullanıcılarının %83,1 oranındaki kısmı 3 katlı apartmanlarda oturmaktadır. Kullanıcıların yarısından yakın bir kısmı ise 3 katlı yüksek apartmanlarda ikamet etmektedir. * Park kullanıcılarının yarısından yakını (%47,5) doğrudan beri Kayseri'de yaşamaktadırlar ve alana iyi tanımaktadırlar. * Parkın kullanıcıları içinde kente yeni gelenlerin oranı %8,9 dur. 	<ul style="list-style-type: none"> * Park kullanıcılarının %58,4 oranında 26-45 yaş arası orta yaşlı nüfus oluşmaktadır. * Başta mezar, serbest meslek sahipleri ve işçiler olmak üzere her kesimden insanın parkı kullanımını bildirdiğiştir. * Kullanıcıların orta yaşlı nüfustan oluşması sebebiyle, kullanıcıların %78,2 si evlidir. * Lise ve Üniversite mezunlarının oranı %64,3 dir. * Kullanıcılar içinde, 5 kat ve daha fazla kati apartmanlarda oturanların oranı %51,5 iken, 3 kat ve daha fazla kati apartmanlı oturanları toplam oran %80,7 dir. * Park kullanıcılarının %38,1 i doğrudan beri olmak üzere yaklaşık 20 yıldan fazla süredir Kayseri'de oturanların oranı %61,4 dir. * Kente yeni gelenler tarafından kullanılan olmayan bir parktır. 	<ul style="list-style-type: none"> * Parkın kullanıcıları çoğunlukla 19-35 yaş arası genç nüfus (%42) ve 45 yaş üzeri yaşlı nüfus (%22) oluşmaktadır. * Park ziyaretçilerinin çoğunlukla (%35) öğrenci, mezar (%21) ve eri bannmaları (%18) oluşmaktadır. * Lise ve Üniversite mezunlarının oranı %62 dir. * Kullanıcı yaş ortalamasının yüksek olması, erchi kullanıcı oranını (%55) yükseltmektedir. * Kullanıcılar içinde 3 ve daha fazla kati apartmanlarda oturan nüfusun oranı %88 dir. * Park kullanıcılarının %39 u doğrudan beri Kayseri'de oturmaktadır. 20 yıldan fazla süredir Kayseri'de oturanların oranı ise %13 dir. 	
KULLANICI PROFİLİ			

Çizelge 12. Örneklem Kent Parklarının Kullanıcı Tercihleri

Merkez Park (Mimarısınan Parkı)	Çevresel Park (Beştepeler Parkı)	Fonksiyon Park (Fuar Parkı)	Linear Park (İnönü Parkı)
KULLANICI TERCİHLERİ			
<p>* Kullanıcılar park alanında büyük oranda (%65) dinlenmek (%49) tamahlarla buluşmak ve (%43) teniz hava almak için kullanılmaktadır.</p> <p>* Bu özellikler kent merkezindeki parkın önemli bir odak ve geçiş alanı olduğunu göstermektedir.</p> <p>* Park büyük oranda (%71,4) aile ile beraber kullanılmaktadır.</p> <p>* Yalnız kullanıcıların yüzde %17,9'ü ailenin kız/erkek arkadaşları ile park kullanımını oran %10,9'da kullanılmaktadır.</p> <p>* Parkta toplu tasma araçlarını dönmüşü kullanma ve yaya olarak erişimlerin oranı %93,4'dır.</p> <p>* Parkın kent merkezinde olmasa sebebiyle erişimde özel araç kullanımını %43 seviyesindedir. Otopark sorununu %82 oranında yaşamadığı bildirilmese de rağmen %35,6 oranında otoparkın dönüldüğü bildirilmiştir.</p> <p>* Kent merkezinde yer alan parkın çevresinde yerleşim alanının olmaması sebebiyle parka erişim süresi uzun olmaktadır. Kullanıcıların %39,6'lık bölümü 1 saatten fazla süresi parka erişmek için kullanılmaktadır.</p> <p>* Kullanıcıların %54'ü parkta haftada en az 1 kez kullanılmaktadır ve bu kullanım genelde Cuma ve haftasonu günlerinde saat 13.00-17.00 arasında yoğunlaşmaktadır.</p> <p>* Kullanıcıların %54'ü parkta 1-2 saat arasında kullanılmaktadır. 1 saatten az genelde (%72) park vazonı kullanılmaktadır. Sonbahar ve ilkbahar mevsimlerinde ise kullanım %50'den biraz yüksek seviyelerdedir.</p>	<p>* Kullanıcılar büyük oranda (%78) aile, komşu, arkadaş, vb. yakınlarıyla buluşup iyi vakit geçirmek amacıyla bu parkı kullanılmaktadır. Bu kullanım türü ile birlikte dinlenmek (%53), piknik yapmak (%52) gibi amaçları da park kullanımını oluşturmaktadır. Parkta öğle yemeği, bahçeye, manzara seyri vb. özelliklere bağlı kullanımların oranı %9-20 arasında kalmaktadır. Kullanıcılar %71,3 oranında ailelerle, %24,7 oranında ise arkadaşları ile parkı kullanmayı tercih etmektedirler.</p> <p>* Park, yüksek oranlarda grup olarak ziyaret edilmektedir.</p> <p>* Parkın kentin dış bölgesinde olması ve tüm kentin kullanıcılarına sahip olması nedeniyle, %69,3 oranında özel araç ile erişim sağlanmaktadır. Buna bağlı olarak parka erişim süresi de %60 oranında 1 saatten fazla sınırlanmıştır.</p> <p>* Parkta %20,8 oranında yaya olarak da erişilmektedir. Araçla parka erişimlerin %41,6 oranında otoparkın dönu olduğunu da bildirmişlerdir.</p> <p>* Kullanıcıların %36'sı ayda birkaç kez parkı ziyaret etmektedirler. %25 oranındaki kullanıcılar ise parkı nadiren ziyaret etmektedirler.</p> <p>* Kullanıcıların %60,4'ü parkta 1 saat üzerimde kullanılmaktadır. 30'dak-1 saat arası kullanıcıların oranı %17,8'dir.</p> <p>* Parkta ayda en az bir veya birkaç kez kullanılmayan oran %5,4'dır.</p> <p>* Park kullanım genelde haftasonu (c.tesi %63- Pazartesi %67) ve saat 13.00-17.00 arasında yoğunlaşmaktadır. Parkta erişilen süre ise çoğunlukla 2-4 saat (%62) ve 4 saatten (%18) fazladır. Park büyük oranda yaz mevsiminde (%85) ve ilkbaharda (%30,7) kullanılmaktadır.</p>	<p>* Kullanıcılar, büyük oranda dinlenmek (%64), teniz hava almak (%64) ve boş zamanlarını değerlendirmek amacıyla bu parkı seçmektedirler.</p> <p>* Kullanıcılar %71,4 oranında arkadaşları ile parkı kullanmayı tercih etmektedirler. Aileleriyle gelenlerin oranı ise %29'dur.</p> <p>* Park alanında çok büyük oranda (%79) yaya olarak kullanılmaktadır. Bu oran parkta aynı zamanda yakın çevresine huzur verdiğini ve çevresinde park kullanıcılarının içeren yerleşim alanı olduğuna da göstermektedir.</p> <p>* Kullanıcıların %59'luk oranı en fazla 15'dk içinde parka ulaşabilmektedir.</p> <p>* Kullanıcılar %31'lik bölümü 5dk içinde parkta ulaşabilmektedir. 5-15dk arasında parka erişimlerin oranı ise %28'dir.</p> <p>* Parkta her gün uğrayanların oranı %25'dir. Haftada birkaç kez uğrayanların oranı ise %30'dur. Park haftalık olarak kullanılmaktadır.</p> <p>* Park kullanım genelde Cuma ve haftasonu günleri (c.tesi %57- Pazartesi %63) ve saat 13.00-17.00 arasında yoğunlaşmaktadır. Hafta içi kullanımlar ise %30'lar seviyesindedir. Parkta erişilen süre çoğunlukla 1-4 saat arasında değişiklik göstermektedir. 1 saatten az %32, 1-2 saat aralığı (%32) ve 2-4 saat aralığı (%24) şeklindedir.</p> <p>* Park büyük oranda yaz mevsiminde (%77) kullanılmakta beraber, çevresindeki yerleşimlere bağlı olarak ilkbahar (%44) ve sonbahar (%45) da büyük oranda kullanılmaktadır.</p>	

Kullanıcı lar-2

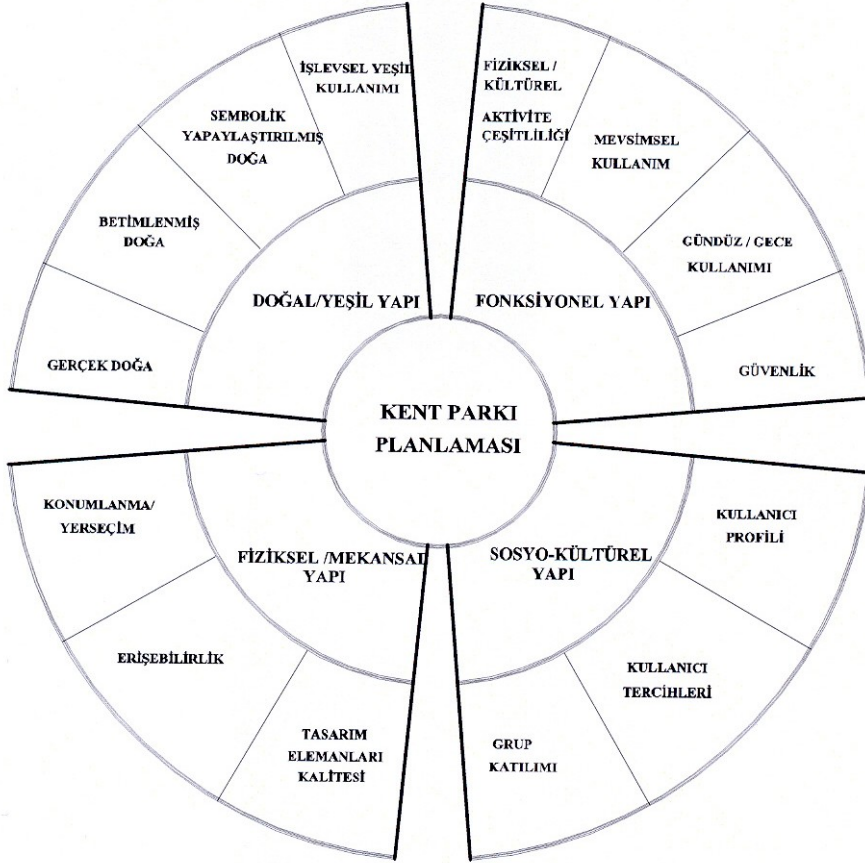

Çizelge 13. Örneklem Kent Parklarında Doğal Alanların Değerlendirilmesi

Merkez Park (Mimarşınan Parkı)	Çevresel Park (Bestepeler Parkı)	Fonksiyon Park (Fuar Parkı)	Lineer Park (İnönü Parkı)
Yapay Alanlar (Man-made Environment)			
Yapay Alanlar (%19.8) Denatılar (%10.8) Anfiteyatro Çocuk oyun alanları Trafik Parkı Basket Sahası Kültür-Sanat Evi Çay Bahçesi Otopark (%9)	Yapay Alanlar (%19.3) Denatılar (%17.3) Kavşak Evi Kur Kahrvesi Doner Restoran Açık hava Tiyatrosu Mini Tiren Kaykay Parkı Gözetleme Kulesi Otopark (%1.8)	Yapay Alanlar (%23) Denatılar (%17.5) Dünya Ticaret Merkezi Kent Müzesi Lunapark alanı Barbeküli Kamelye Alanı 2 çocuk oyun alanı 2 basketbol sahası İdare Binası Cami Otopark (%5.5)	Yapay Alanlar (%27) Denatılar (%5) Kondisyon Parkı Basket Sahası Çocuk Oyun Alanı Çay Bahçesi ve Solbet evi Lokanta-cafe İdare Binası Otopark (%2)
Doğanın Sembolik Yapaylaştırılması (Man-made Nature)			
Toplam %53.8 Yaya Yolları (%5.5) Yapay Yeşil (%20.3)	Toplam %34.4 Yaya Yolları (%4) Yapay Yeşil (%6.7) Yürüyüş Yolu (%60.37) Koşu Parkuru (%60.37)	Toplam %61.6 Yaya Yolları (%12) Yapay Yeşil (%49.6)	Toplam %72.4 Yaya Yolları (%16) Yapay Yeşil (%55.3) Yürüyüş Yolu (%60.7) Koşu Parkuru (%60.3) Çim futbol sahası (0.1)
Doğanın Betimlenmesi (Imaginary Nature)			
Yapay Gölet (%11.2)	Toplam %4.6 Yapay Gölet (%3.6) Hayvanat Bahçesi (%1)	Selele (%5.6)	
Gerçek Doğanın Kullanımı ve Korunması (Real Nature and Conservation)			
Toplam %13.2 Doğal Yeşil (%7.4) Tarihi Dokü (%5.8)	Doğal Yeşil (%61.7)	Doğal Yeşil (%69.8)	Doğal Yeşil (%20.6)

Park alanlarının sadece yeşil alan varlığı olarak görülmek suretiyle ve sadece yerleşim süreçlerine bağlı olarak oluşturulması, kentsel alanlarda dengeli bir dağılım yaratmak amacıyla kullanılabilir. Fakat, park alanlarının, sosyal hayattaki işlevleri söz konusu olduğunda, bu süreçler yeterli görülmemektedir. Süreçlerin, kentlinin sosyo-kültürel seviyesine uygun sonuçlar üretmesine yönelik olarak, aşağıdaki başlıklar altında parkların işlevsellendirilmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

1. Parkın Fonksiyonel Yapısı
2. Parkın Doğal/Yeşil Yapısı
3. Parkın Fiziksel/Mekansal Yapısı
4. Parkın Sosyo-Kültürel Yapısı

Şekil 1. Kent Parkı Planlamasında Değerlendirme Ölçütleri (Temel Ölçütler/Planlama Bileşenleri)

Park Planlaması, parkların sadece bir yeşil doku olarak görünmesinin ötesine geçerek, alanın belli oranlarda emsal (yapılanma) değerine sahip olmasını da öngörmektedir. Yeşil ve doğal yapının insana olan etkisinin, alanda yer alan etkinliklerle bütünleştirilmesi, parkların yalnızca arazi kullanımı üzerinde yeşil alanlar olarak görünmesi ve algılanmasının da önüne geçecektir. Kullanıcıların istek ve ihtiyaçlarına cevap veren yeşil alanlar, işlevselliği doğayla da birleştirmek gibi bir görevi üstlenmiş de olacaklardır. Bu bağlamda ise, ekolojik açıdan standart metrekareler düzeyinde değerlendirilen yeşil alanların varlığı, doluluk boşluk oranlamasının dışına çıkmak yoluyla, insan ve kent hayatında, içinde barındırdıkları fonksiyonlara bağlı olarak etkin roller kazanabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- AYDEMİR, S.E., **Kentsel Açık ve Yeşil Alanlar “Rekreasyon”**, Kentsel Alanların Planlanması ve Tasarımı, KTÜ Yayını, Trabzon, 2000.
- AKSOY, Y., **İstanbul Kenti Yeşil Alan Durumunun İncelenmesi**, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 2001.
- BURKE, W., EWAN, W., **Sonoran Preserve Master Plan:An Open Space Plan For The Phoenix Sonoran Desert**, Arizona State University Pres, Tempe, 1999.
- CHEISURE, A., **The Role Of Urban Parks For The Sustainable City**, Landscape and Urban Planning, 68, 129-138, 2004.
- THOMPSON, C.W., **Urban Open Spaces İn The 21st Century**, Landscape and Urban Planning, 68, 59-72, 2002.
- GOLD, S.M., **Recreation Planning and Design**, MC Graw-Hill Book Company, USA, 1980.
- GÜL, A., KÜÇÜK, V., **Kentsel Açık-Yeşil Alanlar ve Isparta Kenti, Örneğinde İrdelenmesi**, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Seri:A, Sayı:2, ISSN:1302-7085, Sayfa: 27-48, 2001.
- POLAT, A.T., **Kent Parkı Kavramı ve Konya İçin Örnek Bir Çalışma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2002.
- POLAT, Z., **Erzurum Kentinde Bulunan Park alanlarının Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum, 2000.
- TÜMER, S., **Rekreasyon Alan ve Ölçütleri**, T.T.B. Planlama Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1976.

UZUN, G., **Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması**, Çukurova Üniversitesi, Ders Kitabı No:48, Adana.

YILDIZCI, A.C., **Kentsel Yeşil Alan Planlaması ve İstanbul Örneği**, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İTÜ Mimarlık Fakültesi, İstanbul, 1984.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.